

Incurabula

Mooss. 1/4

Libri elementarii ad usum Scholarum

Institutio moralis.

Inim. 5.

Alanus. (ab Inculis 1128 + 1202). Doctrina
mala altum seu liber parabolarum
Alani matris descriptus.

Colonic per Henr. Quentel.

Hain Rep. bibl. N. 378.

R. H. 27e

**Doctrinale altum seu liber para-
bolarum Alani metricè descriptus
cum sententijs ⁊ metrozum expositionibus utilis val/
de ad bonorum morum instructionem**

Inc. Qu. 5.

Prohemium

Ste liber duobus

modis solet nominari Primo fm quosdam appellat doctrinale altu Et pro tanto vocatur doctrinale. qz dat doctrinaz. Unde doctrinale dicitur a doctrina. z omnis liber dans doctrinā doctrinale potest appellari. tñ istud nomen doctrinale appropriatū est illi libro quem cōposuit magister Alexander de villa dei. qui incipit Scrivere clericis. Alio mō solet vocari Alanus de parabolis ab inuentore. nā autor istius libri vocat Alanus de quo legitur qz cū quodā die studeret parisijs sciens sephrem artes liberales necnō leges atqz decreta suā sciām pposuit exponere et in aliquē fructū redigere seu explicare. Et cū in crastinum de tota trinitate p̄dicando vellet sciām z noticiā veram de illa cūctis audientibus exhibere. ipso p̄gente ad spaciū p̄pe quandā ripariā. cogitans qualiter opus ppositū p̄plere posset. quendā puerū reperit. q̄ tenens vnū cōclear in manu fecerat vnā paruā foueā modicū. pcul ab aqua. et hauriens aquā cū suo cōcleari portabat ad foueā quā fecerat. z instanter (sic) puer pposuerat aquā in foueā aqua terrā intrabat. qz loc⁹ erat areno sus Quod videns Alanus dixit puero. O puer quid hic agis. Respondens puer dixit. Totā istā ripariā in foueā meā ponere pposui. nec cessabo quousqz ppositū meū adimplevero. Qui Alanus Quādo putas fecisse. opus tuū licet sit puerile. tñ est impossibile tibi. Qui puer. Hoc citius fecero qz tu ppositū tuū adimpleueris. Et Alanus respondens dixit. Quid em pposui facere. Et puer dixit. Tu proposuisti declarare cras totā trinitatē p tuam sciām in predicatione. qd est magis impossibile tibi qz qd ego pposui. Quod audiens Alanus multum territus reuersus domū z dicta pueri p̄memorans. multū dolens et tristis suā p̄sumptionē suē arrogantia cognouit. Adueniēte vero die crastina z hora predicationis vbi multitudo magna populi fuerat cōgregata Alanus ascendēs cathedram dixit loco thematis Sufficiat vobis vidisse alanū. Quibz verbis dictis descendit de cathedra. z abijt Quod videns populus nō modicū stupefactus fuit. Hoc facto alanus verēcundia cōfusus pmanere nolens ibidē trāsīuit burgundiaz z in quadā abbatia sisternū noīe pastor ouīū fuit. z deinde fuit cōuersus ipsius abbacie ad modū laici Accidit qz quidam heretici rome aduenerāt. qui per sua argumēta falsasqz sillogisarōes totā fidē catholicā subuerterēt. qz propter papa mādauit omēs plarōs. abbates. doctores. z clericos totius christianitatis romā venire. quatenus dictis hereticis resisterent. Qd abbas magistri Alani audiens. alano relicto in abbatia voluit romā pergere. Tunc alanus qui iam sensum recuperauerat dixit dño suo Domine me teder hic stare: quia diu est qz abbatiam non exiui. q̄propter humiliter deprecor vt vobiscū p̄gam romam z bene seruiāz vobis optimeqz pensabo de equis. Tunc abbas pergens romam duxit Alanum secum. Adueniēte die disputationis abbas voluit intrare locum

Prohemium

disputationis euz quo alanus voluit intrare Cui abbas dixit, vade ad hospitium z pensa de equis. qz locum istuz non potes intrare ppter custodes z clientes hic existentes. qui non sinunt intrare nisi prelatos z magistros clericos. z posses verberari. Qui alanus. volo verberari vt intrez. Et supponens se clami di seu cappe sui magistri intrauit dictum locuz. et ipse sedens ad pedes sui magistri audiuit disputationez. Heretici vero proponentes questiones superauerunt christianos et vicerunt Quod videns alanus exiuit latebras dicens magistro suo. Iube dñe benedicere. Et abbas stupefactus dixit alano Sile miser quid vis facere. Tūc Alan⁹ intrauit dicens vt prius. Iube domine benedicere vsqz ad tertiam vicem. Qd videns papa pmisit eum arguere. Et alanus recitās questiones p dictos hereticos moras arguit z pfudit illos. Quod vis dens hereticos cōfusus dixit. Tu es diabolus aut Alan⁹. Cui alan⁹ Non sum diabolus. sed alanus. Tūc abbas magister suus voluit sibi suam dignitatē donare. quam alanus suscipere noluit. sed p papam et abbatem fuit sibi concessum vt duos clericos haberet in dicta abbazia. q clerici sub se libros quos ipse dictaret scriberēt. vbi plures libros fecit. inter quos fecit istum. qui incipit (A phebo phebe zc. (Alano vero mortuo fuit sepultus in dicta abbazia sup cuius tumulo scribunt iste versus. Alanum brevis hora breui tumulo sepeliuit Qui duo qui seps tem torum qui subdidit orbem. Scire suum mores dare vel retinere nequit. Iste liber solet vocari apud litteratos de parabolis. Et dicit parabola a para quod est iuxta. z bole sententia. quasi iuxta sententiam

Item in principio huius libri tria sunt inquirenda. Primo que z qe sunt cause huius libri. Secundo quis est titulus huius. Et tercio cui pti philosophie supponitur. Quo ad primum est sciendum. q quarus oz sunt cause huius libri. scilicet efficiens. materialis formalis. z finalis Causa vero efficiens fuit venerabilis magister Alanus de quo immediate superius dictum est. Causa vero materialis est bona z utilis doctrina. z parabolarum siue exemplorum positio. vt in ipso continetur. Causa autem formalis est modus procedendi metricus. Et causa finalis est duplex. scilicet grammaticalis. z moralis. Causa finalis grammaticalis est. vt perfectio isto libro ac bene intellectu terminorum multorum noticiam ac multas declinationes seu modos significandi habeamus. Causa vero finalis moralis est. vt isto libro perfectio ac bene intellecto bonis moribus atqz virtutibus adhareamus. Quo ad secundū sciendum. q titulus presentis operis est. Incipit liber magistri Alani de parabolis. Vel sic fm alios Incipit doctrinale magistri Alani de parabolis. Vel sic Incipiunt parabole magistri Alani. Quo ad terciū sciendum. q est distinguendum cui parti philosophie supponatur. quia vel legitur grammaticaliter solum. z sic supponitur philosophie morali rationali. Vel legitur realiter vt scilicet est causa scientie vel doctrine. et sic supponitur philosophie morali simpliciter. His ergo visis sciendum est q iste liber diuiditur in sex partes siue in sex capitula. fm q diuersimo de proceditur. scilicet fm diuersam situationem metrorum.

Doctrinale altum

Prīmū capitulū procedit per versus binos. z incipit in principio z durat vsqz ad illā partem (Lucratur. Secundū capitulum procedit per versus quaternos. z incipit ibi (Lucratur) et finitur ibi (Nō teneas aurū) Tercū procedit per versus sexternos. z incipit ibi (Nō teneas) z durat vsqz ibi (Nō tene pedibz) Quartū caplm procedit per octo versus. z incipit ibi (Nō tene) z durat vsqz ibi (Nō sunt digna coli) Quī tū pcedit p sūus denos. z incipit ibi (Nō sū digna coli) z durat vsqz ibi (Si qs arare) Sextū caplm pcedit p duodenos versus. z incipit ibi (Si quis) z durat vsqz ad finē. Quodlibet aut caplm diuidit in tot ptes. quot in eodē sunt parabole. vt patebit in processu

Capitulum pimum

De Sapientia a Phebo phebe lumen capit. a sapiente
Insipiens sensum. quo quasi luce micat

Hic auctor psequitur suū intentum. z primo ponit parabolam dicēs q sicut luna sumit lumen suum a sole. sic insipiens debet sumere sensum siue sapientiā z bonam doctrinā a sapienti viro. Construe (phebe) id ē luna (capit lumen) id est claritatē (a phebo). i. a sole. sic insipiens capit sensum. i. sapientiā (a sapiente quo micat). i. resplēdet (quasi luce)

De Inuidia Nil aliud nisi se valet ardens ethna cremare.
Sic se non alios inuidus igne coquit

Ponit aliā parabolam dicēs. q ethna est mons in scilia sp ardens. nec potest ardere alios montes nisi seipm. sic est de inuidō qui cupiens aliena. z dolens de prosperis proximi vrit z coquit seipsum in igne doloris z tristitie. nihil nocens alijs nisi sibiipso. Construe (ethna) id ē talis mons (ardens. nil) pro non z aliquid. et non (valet) id est non potest (cremare) aliquid (nisi se. inuidus coquit se sic) id est taliter. z non coquit (alios)

De Pecccatore Sus de sorde lenat saltem dum colligit escas
Cur nunqz surgit sorde volutus homo

Ponit aliā parabolā dicēs. q illud animal sus surgit de sorde siue de palude. saltem dū vult comedere. Quare ergo homo inuoluitur sordibz. i. peccatis non surgit a peccato. s. p contritionem. confessionem z satisfactionem. Construe (Sus surgit a sorde saltem dū colligit). i. congregat (escas. cur nunqz) p non z vnqz (hō volutus). i. inuolutus (sorde) id est peccato (non surgit) scz a peccato.

De Se Viribus antiquis vinum committere noli
Flec sensibus sensum. quem retinere velis

Ponit aliā parabolam dicēs. q sicut in vasīs antiquis vinū potnere non debemus. ne forte vetustate vasīs siue putredine vinum pereat siue vā stetur. ita z sensum nostrum siue secretum quem volumus celare non debemus reuelare sensibus. quia vt ait Ezech. sensus puerilis est in illis. Construe. supple tu (noli pmittere) id est immittere (vinum veri

De Senectute

Parabolarum Illani

bus antiquis. nec velis pmittere (sensum) .i. secretū (quē velis retinere sensib) supple hominib

Nititur in veritum. q. in agros defluat equoz

De Ammō
Peccatore

Sic init illicitum q̄ cito peccat homo

Autor ponit aliā parabolā dicens. q. si mare deflueret per campos intraret in locū sibi prohibitū. i. incongruū. q. talis nō est locus eius. Sicut ter homo q̄ cito peccat intrat in peccatū sibi prohibitū a deo. Construe (equoz nititur) s. intrare (in veritū) s. locū (q. defluat in agros. Sic hō init) .i. intrat (illicitū) .i. phibitū (q̄ cito peccat)

De Garrulo

Stultior est stultoz qui mandat balsama cribro

Et verbis pleno verba tacenda viro

Autor ponit aliā parabolā dicens. q. ille est bene stultus qui mādāt id est immittit et pmendat balsama. i. p̄ciosa aromata vel vnguenta cribro q. sic perderet totum. Similiter ille non est sapiens qui mādāt vel dicat verba tacenda viro loquaci et adulatori. Construe. supple ille ē (stultior stulto q. mandat id est immittit (balsama) .i. aromata (p̄ciosa cribro) Et ille supple est stultior stulto qui (mandat verba tacenda viro) .i. homi (pleno verbis) id est loquaci

De Socio
veteri

Sepe viatozem noua nō vetus orbita fallit

Sic socius sociū nō vetus immo nouus

Hic ponit aliā parabolā dicens. q. sicut via antiqua siue pm̄p̄is non decipit viatozem. sed via noua. i. nouiter inuenta. sicut sunt sente et metho di. sepe deuiant viatozē. Sic similiter socius antiquus. id est ex antiquo noz tus. nō decipit sociū suū. sed socius nouus et nouiter factus bene decipit. q. re melius detemus diligere socios antiquos q̄ nouos. et cū ipsis fiduciaz habere. Construe (orbita) .i. via noua (fallit sepe viatozem) sed via (vetus) s. non fallit (Sic soci? vetus) .i. ab antiquo acq̄situs nō fallit (immo nouus) s. socius fallit

De muliere
vtriusq̄

Non est in speculo res que speculatur in illo

Eminet et nō est in muliere fides

Autor p̄ istā parabolā docet nos vitare mulieres dicens. q. sicut res q̄ videt esse in speculo non est ibi. sic fides que videt esse in muliere nō est in ea. Con. (res q̄ speculatur in speculo nō est in illo) scz speculo. (naz fides eminet) .i. apparet (in muliere. et nō est) s. in illa muliere.

De ludō
bravio

In sterili steriles aratrum facit aggere sulcos

Et labor in miseris est sine fruge scolis

Hic autor docet nos fugere p̄ruas scolas p̄cipue vbi non sunt boni et prudentes magistri. sed accedere ad bona studia siue vniuersalitates vbi scilz sunt magistri sapientes et prouidi. dicens. q. aratrum facit rigas inutiles in agro sterili. id est in agro non fertili. Ita similiter clerici laborans siue studens in scolis miseris nihil p̄dest. Construe (aratrum facit sulcos) id est rigas (steriles) id est nō fertiles. in agro (sterili) id est nō

Doctrinale altum

Ex inopia
nascuntur
pia

fertili siue lapidoso (et labor est sine fruge) id est sine fructu siue utilitate (in
secolis miseris). i. mali regiminis

De minimis granis fit grandis summa caballi

De breuibz mendis non veniale malum

Hic auctor ponit aliam parabolam dicens. q. sicut magnus equus fit et
nutrit de minimis granis. ita peccatū mortale siue magnū peccatū potest
generari et pcedere ex multis venialibz. Construe (grandis summa cab
balli) id est equi (fit de granis minimis. sic malum non veniale) imo mor
tale vel magnum (fit de mendis) id est de offensis vel peccatis (breuibz)
id est paruis et non magnis

De Aua
ro

Non sibi sed reliquis aries sua vellera portat

Sic alijs vnit semper auarus opes

Hic ponit aliam parabolam per quam docet nos vitare auaritiā. dis
cens q. aries siue muto portat lanam suam pro alijs et non pro se. sic etia
auarus diuitias pro alijs congregat et non pro se. q. nihil audet expone
re. imo q. to plus latet tanto plus cupit. Construe (aries) id est muto
(non portat sua vellera) id est suam lanam (sibi) id est pro se. s. supple por
tat (pro reliquis) s. pro hominibz. (Sic auar. vnit) id est aggregat (sem
per opes alijs) s. hominibz

De Eodem

Non leuiter velli quid ab vncō quod tenet ille

Acces a loculo. quod tenet alta manus

Hic ponit aliam parabolā dicens. q. sicut illud qd tenet ab vncō. id est a tali
instrumento ferreo. vix p. euelli. ita filiter qd aurū et argentū tenet p. ma
nus auari. vix p. ab eo recuperari. Con. qd aliqd nō p. (velli). i. remo
ueri (leuiter ab vncō). i. ab instrumento curuo (qd ille) scilz vncus (tener.
es) id est aurū et argentū (qd manus arda). i. auara tener non p. (velli) id
est euelli (a loculo) id est a bursa

De Pra
cepto

Ville viris prebere potest pincerna lieum

Pocula doctrine pluribus vnus homo

Ponit aliam parabolam dicens. q. sicut pincerna potest dare vinū mille
viris et pluribz. ita vnus hō plures potest instruere et docere. Con. (pin
cerna potest prebere). i. dare (lieum). i. vinū (mille viris. vnus hō) s. p. p
tere (pocula doctrine pluribz) supple hominibz. Scilla

De Debi
tore

Accipit et nunq. reddit mare stilla receptum

Sic rapit et retinet debitor era malus

Ponit aliam parabolam dicens. q. stilla. i. periculum marinū. qd sem
per recipit aquā maris et nunq. emitit aquā. q. aqua ingressa stillā nunq.
q. reuertitur ab illa. Sic debitor malus semper recipit pecunias et alias dis
uitias inq. sum. potest et nunq. reddit. Construe (stilla) id est pericu
lum maris (accipit). i. recipit (mare). i. aquā maris (et nunq.) pro nō et vn
q. nō (reddit) vnq. (receptū) s. aquā introductam sibi (malus debitor
rapit et retinet era). i. pecunias (sic) id est taliter

Parabolarum Alani

Non leuiter corio canis trahetur ab vincto

Nec nebulo disco dum satiatur eo

Ponit aliam parabolam dicens. q. si canis portet vel imedat corium vinctum sine pingue vel carnes pingues. vix potest ille canis ab illa pinguedine remoueri. Similiter homo gulosus non vult dimittere discum plenum epulis siue mensam nisi fuerit satur et plenus. Con. (canis non trahitur leuiter a corio vincto) .i. pinguis (nec nebulo) .i. gulosus trahitur leuiter a (disco dum satiatur eo) scz disco.

Sub molli pastore capit lanam lupus. et gregem

Incustoditus dilaceratur eo

Ponit auctor aliam parabolam dicens. q. sicut lupus deuorat leuiter oves que sunt sub pastore pigro molli et ignaro. Ita similiter diabolus deuorat oves. scz christianos. que reguntur per pastorem pigrum et mollem. scz per malum prelatum seu curatum qui non curat de omnibus. .i. de diaboli suorum subditorum. Construe (lupus capit lanam sub pastore molli) id est pigro (et gregem incustoditus dilacerat) .i. deuorat (eo) scz lupo

Clarior est solito post maxima nebula phebuis

Post inimicicias clarior est et amor

Ponit aliam parabolam dicens. q. sicut sol est clarior et lucidior post tempora nubilosa et obscura. sicut post pluias et nubes. sic etiam amor inter homines est dulcior et feruentior post inimicicias seu lites et iurgia

Construe (phebuis) id est sol (est clarior) id est lucidior (solito) .i. more consueto (post maxima nebula) id est post tempora opaca. et (amor est clarior post inimicicias) .i. dulcior post lites.

Loricam duram possunt penetrare sagitte

Sic cor derisum et mala verba meum

Ponit aliam parabolam dicens. q. sicut sagitte possunt penetrare loriceam duram. ita et mala verba possunt penetrare cor sapientis. Con. (sagitte possunt penetrare loricam duram) .i. anima quodammodo (sic derisum et mala verba possunt penetrare cor meum)

Subtrahere ligna foco si vis extinguere flammam

Sic carnis motus. ocia. vina. dapes

Autor ponit aliam parabolam dicens. q. sicut volens ignem extinguere necesse est eum subtrahere ligna ab igne. Ita similiter si velimus motum carnis extinguere. vt luxuriam obtinerem et alias similes voluptates nos vitare decet ocia et vina et abundantiam epularum. quia illa generant vicia. Construe (si vis extinguere flammam) id est ignem (subtrahere ligna foco) .i. ab igne. et supple si vis extinguere (motum carnis. subtrahere ocia vina dapes) id est voluptates

Firmiter in portu tenet puppem anchora moris

Sic in proposito spes rata corda suo

AA uij

De Gulo

De Pigro

Post iram
amor maior

De uerbis
conclusionibus

De Remedio
Contra Concupiscentiam

De hominibus
stabilibus
sine Conspiratione

Doctrinale altum

Hic ponit autor aliam parabolam dicens. q. anchora est quoddā instrumentum quod missum in mari se figit in terram z ibidem retinet firmiter nauem. Ita similiter homo habens bonam spem in se. firmat cor suum in bono proposito et ibidem illud semper tenet. **Construe** (anchora) id est tale instrumentum ferreum (tenet fortiter puppem) id est naues (in portu) id est in mari (morfu) suo (spes rata) .i. firma tenet (sic) .i. taliter (corda in suo proposito)

Ripa retentat aquas pelagi. ne migret in arua

Sic tenet irati frena modesta manus

¶ Ponit aliam parabolā dicens. q. sicut ripa maris tenet aquas maris ne fluant per arua z ne peragrent mūdum. sic z manus modesta. scilz ratio tenet frena. id est volūtatem irati. **Construe** (ripa retentat) id est retinet (aquam pelagi) id est maris (ne migret) id est transeat (in arua) id est in campos. et manus id est ratio (irati) supple hominis (retentat) id est retinet (frena) .i. mitigat iracūdiam

Sepe cicatrices in vulnera prisca resurgunt

Ad mala facta sui gens male sana redit

¶ Ponit aliam parabolā dicens. q. nos videmus sepe cicatrices resurgere in vulnera antiqua. Sic etiā hō malus postq. salu⁹ factus est a malo adhuc tñ redit ad illud malum. **Construe** (cicatrices resurgunt sepe) id est reuertitur (in vulnera prisca) id est pristinā (gens male sana) id est pueris (redit ad mala facta) .i. peccata

Fragrantea vicina rosas vitica perurit

Et iustos semp turbat iniquus homo

¶ Ponit aliam parabolā dicens. q. vitica vicina rosas facit illas viti. Sic etiā mali hoies vastant z turbāt bonos. **Con.** (vitica vicina) .i. ppin⁹ qua rosas (purit rosas fragrātes) .i. odorantes (Et iniquus hō) .i. mal⁹ turbat semp iustos) .i. bonos

In palea dum grana iacent immūda vident

Est similis prauis qui manet inter eos

¶ Ponit aliā parabolā dicens q. sicut grana q. iacent inter paleas vident immūda. ita hō qui puerisat inter malos hoies videt esse malus. quare contra sortia reprobos fugere debemus. **Construe** (dum) pro quādo (grana iacent in palea vident immūda) supple homo (est similis prauis) scz hoibus (qui manet inter eos) scz malos homines

Itibus vndarum rupes immota resistit

Et bonus assiduus fluctibz omnis homo

¶ Ponit aliam parabolā dicens. q. sicut rupes firma resistit fluctibz et vndis aquarum. ita similiter homo bonus z iustus resistit omnibz aduersitatibz et peccatis mundi. **Construe** (rupis immota) id est immobilis (resistit ietibz vndarum) id est aquaz (Et bonus homo resistit fluctibus assiduus) id est aduersitatibz mūdānis siue peccatis

De Mo

De Ju

De Iva
no

De Ede

De En
no

De En
no

Parabolaz Illani

Mobile cum vento folium volat arbore raptum

Sic mens instabilis semper vt aura volat

Donit aliam parabolā dicens. q. folia ab arboribz cadentia cum vento volant. Silt mens instabilis hominis semp variatur z nuncq in eodē statu pmanet. **Construe** (folium mobile raptum ab arbore volat cū vento. Sic mens instabilis volat). i. discurrit (vt aura). i. ventus

Stultus qui puppem sine remige ducit in altum

Et sine subsidio qui graue sumit onus

Donit aliam parabolā dicens. q. stultus est qui ducit nauē in pfundū aque sine remis. Silt z ille est stultus q sumit onus nimis graue sine subsidio vel adiutorio. vt qui assumit scholas regere sine scientia vel qui presu mit studere sine libris. **Construe**. sp^e ille (qui ducit puppem). i. nauem (in altum). i. in pfundum aque (sine remige). i. sine remis (est stultus) et sp^e ille (qui sumit onus graue sine subsidio) est stultus

Per patulas rimas sol lucens intrat in edem

Lorda per auriculas dogma docentis init

Donit aliam parabolā dicens. q. sicut sol intrat per puas apturas tecti in domū. sic doctrina siue scientia intrat in corda pueroz per auriculas

Construe (sol lucens intrat in edem). i. in domū (p patulas rimas) id ē per aptas scissuras. Sic (dogma docentis). i. doctrina magistri (init). i. intrat (corda) pueroz (p auriculas). i. p aures

Multotiens captum trahit hamus ab equore pisces

Sed bona verba mali nullus ab ore trahet

Donit aliam parabolā dicens. q. piscatores tene trahunt pisces ab aq hamo mediante. sed nullus homo potest habere seu trahere bona verba z honesta ab ore mali hominis. **Construe** (hamus trahit multoties pis cem captum ab equore) id est ex mari vel aqua (S; nullus trahit bona verba ab ore mali) sp^e hominis

Pauperat z ditat talozum casibus vlphum

Alea. sed vetat vt mage fiat inops

Donit aliam parabolā dicens. q. vlphus fuit qdam lufor qui ppter ludum aleaz cartulaz raxilloz z aliozum ludoz erat quādoq paup. z quā doq diues. sed sepius erat pauper q diues. quia quādo diues erat facili ter efficebatur pauper. sed quādo paup erat vix diues esse poterat ob de fecum pecuniay. quas nō hatebar p ludo exercendo. nam deficiente cau sa deficit z effectus. **Construe** (alea paupat z ditat vlphum) illum vi sum (casibus) id est euentibz (talozum). i. raxilloz (sed. vetat) id ē ordinat vel permittit (mage) id est magis (vt fiat inops) id est paup. vñ? Lude re cum talis non est res spiritalis

Exincti cineres si ponas sulphura viuunt

Sic reus apposita mente calefcit amor.

Doctrinale altum

Donit aliam parabolā dicens. q̄ quis ignis sit extinctus si apponatur sulphur sup cineres calidos. ignis reuiuiscet. Sitr si amor verus remeiozetur itez renouatur. z sic homo reincipit amare **Construe** (extincti cineres uiuent si apponas) .i. addas (sulphura. Sic amor verus calefcit) incipit ardere (mente apposita)

Dira caribdis aquas bibit z vomit omnibz horis

Sic dat sic aufert soz sua dona viris

Donit aliam parabolā dicens. q̄ est quoddā periculū marinum quod vocatur caribdis. et est talis nature. q̄ illud quod bibit cito euomit. Ita sit fortuna dat bona viris. z aufert eis bona que dederat. **Construe** (caribdis dira) illud crudele periculū marinū (bibit z vomit) id ē atra hit z euomit (aquas omnibz horis **Sic** soz id est fortuna (dat z aufert sic sua dona viris) .i. hominibz)

Currere cogit equum sub milite calcar acutum

Et puerum studio virga vacare suo

Donit aliam parabolā dicens. q̄ sicut calcar acutum cogit equum cū eo currere sub equite. Sic aspera virga cogit iuuenem scholarem ad studendum **Construe** (calcar acutum cogit equum currere sub milite **Et** virga) aspera (facit puerū vacare studio suo)

Non perit ipse sua propria qui nauigat aura

Nec vir qui propria degere debet ope

Donit aliam parabolā dicens. q̄ ille qui sua propria vritur aura in nauigādo non periclitat. Sitr ille qui sua vritur propria volūate non semp perit. ideo sperare semp debemus licet pauperes simus **Construe** (ipse qui nauigat propria aura) .i. qui vadit propria volūate (non perit) semp (nec) pro et nō. z (vir qui debet degere) .i. viuere in pauprate (propa ope) id est proprio labore (non perit) .i. nō omnino depaupatur.

Tranquillum nequit esse fretum dum peste mouetur

Nec mansuetus homo. dum mouet ira iecur

Donit aliam parabolā dicens. q̄ mare non potest esse firmū z stabile dum mouetur tempestate z ventoz impetuositate. sic nec homo mansuetus z pacificus esse potest dum per iram cōmouetur **Construe** (fretū) id est mare (nequit esse tranquillū) id est quietum siue stabile (dum mouetur) id est cōmouetur (peste) .i. tempestate (**Nec** pro et nō. z (homo) non potest esse (mansuetus) .i. pacificus vel tranquillus (dum ira mouet) id est cōmouet (iecur) .i. cor hominis.

Lur aperit portam qui claudere non valet illam

Lur mihi rem spondet. qui dare nequit eam

Donit aliam parabolā dicens. q̄ nos nō pmittamus aliquid alicui si non velimus seruare. z si sit iniustū non debemus pmittere. **Et** dicit. cur ille aperit portam qui nō potest eam claudere. z cur promittit ille qui nō potest dare **Construe** (cur) id est quare. sp̄ ille (aperit portam qui non

Parabolaz Alani

valet claudere illam) scz portā. 7 sp^e ille (cur spōder). i. pmittit (mibi rem qui nequit). i. nō potest (dare eam) scz rem pmissam

Concipit vt pariat mulier dum venerit hora

De remuncia
hunc

Tu quoqz suscipiens des aliquando mibi

Ponit aliam parabolā dicens. q. mulier concipit vt pariat dum tempus affuerit. Sicut si tu suscipias ab aliquo dona aliqua. debes etiā aliquādo dum locus affuerit de tuis bonis donū aliquod ipsi tribuere. Construe (mulier concipit vt pariat. dum hora venerit) scz parienti (quocqz) p^{er} et. 7 (suscipiens) aliquid sp^e a me (des aliqñ mibi) aliquid

Nulla potest sedare sitim flagrantibz vnda

De Avaro

Copia nec cupidi cor satiare vni

Ponit aliam parabolā dicens. q. nulla aqua potest sedare sitim in hominibz epate calidis. sicut sunt hydropici. Sicut nulla abundantia bonorū temporaliū 7 diuitiarū potest faciare cor hominis cupidi siue avari. Construe (nulla vnda). i. aqua (potest sedare). i. faciare (sitim) hominibz (flagrantibz) scz epate (nec copia). i. abundantia sp^e diuitiarū (potest faciare cor cupidi) id est avari hominis

Vipera virus habet. que cum calet illud euomit

De Cogitante

Claude sinum prohibe ne calefiat ibi

Inuolua

Ponit aliam parabolā dicens. q. vipera est serpens habēs venenū. que cum calet siue quādo irascitur euomit siue emittit illud per os. quare clauda sinum tuum ne ille serpens intret ibi. quasi diceret q. prauē cogitationē habent virus. scz affectum mali. que cum calent. i. delectant euomunt illud virus. scz suum affectum. 7 inde prouenit malum siue peccatū. quare debes claudere tuam mentem. ne prauē cogitationes intrent illam. Construe (Vipera hz virus). i. venenū (que) scz vipera (cuqz calet). i. irascitur (euomit illud) scz venenū (clauda sinū) s^e tuū. id ē cor tuū (phibe ne) s^e venenū (calefiat ibi). i. in cor de tuo.

De nuce fit corulus. de glande fit ardua quercus

De Parua re

De paruo puero sepe peritus homo

fit magnus

Ponit aliā parabolā dicens. q. sicut de parua nuce 7 de parua glande fiunt in agne arbores. ita de vno paruo puero sepe fit hō magnus sapiens et prudēs. quare iuuenes floccipendere nō debemus. Construe (corulus fit de nuce). i. de fructu nucis. 7 (de glande fit quercus ardua). i. alta. Sicut militer (hō peritus). i. sapiens. fit (sepe de paruo puero)

Futile vas fundit. sincerum vina retentat

De Sincero

Sic audita tenet mens bona. fundit hebes

Ponit aliam parabolā dicens. q. vas futile. i. fractum effundit vinum. sed vas sincerum. id est integrum retinet vinum 7 non perdit illud. Sic mens bona retinet bonas doctrinas 7 bonos mores. et mens hebes obliuiscitur illes. Construe (vas futile). i. fractum (fundit). i. effundit (vina) sed vas (sincerum). i. integrum (retentat). i. retinet vira (Sic mēs bona tenet audita). i. bonas monitiōes. 7 mēs (hebes fundit). i. obliuiscit.

Doctrinale altum

**In nihilum nix alta fluit. si desuper ymber
Decidat. z vicio fama precepta perit**

De fama Ponit altam parabolā dicens. q nix alta z magna vertitur in nihilum pluuia desup cadente. Sitr bona fama z bonum nomen dep dicitur vicio adueniente z illam denigrāte. Construe (nix alta) .i. magna (fluit) id ē vertitur (in nihilum. si ymber) .i. pluuia (decidat) id est cadat (desup) id ē de celo. Sic (z fama pempta) id ē denigrata vel destructa (vicio) .i. crumpe (perit) id est dep dicitur vel amittitur

**Stratus humi palmes subeuntibz indiget vlmis
Indiget auxilio diuitis omnis inops**

De inopia Ponit altam parabolā dicens. q palmes siue palus indiget virgis vlmis id ē illius magni arboris. vt inde erectus sustineat. z cum alijs palmis tibus sit ligatus siue fortificetur. Sitr omnis homo paup auxilio diuitis indiget. vt inde sustentet z viuat. Construe (palmes stratus) .i. pstra tuis (humi) id ē in terra (indiget vlmis) illis arboribz (suteuntibz) .i. sustentantibz ipsum palmitem. scz per suas virgulas. Sic (omnis inops) .i. omnis hō pauper (indiget auxilio diuitis)

**Non possum cohibere canem quin latret vbiqz
Nec queo mendaci claudere labra viro**

De mendacia Ponit altam parabolā dicens. q homo nō potest prohibere canem qn latret vbiqz. Sitr nullus potest prohibere virum mendacē quin mentiat tur vbiqz. Construe. ego (non possum cohibere) id est phibere (canem quin latret vbiqz) id est in omni loco (ne) pro et nō. z non (queo claudere labra) id est labia siue os (viro mendaci)

**Fumum non ignem iaculatur ab ore caminus
Colloquio non re liuor obesse potest**

De inuidia Ponit altam parabolā dicens. q caminus .i. fornellus euomit fumum nō z non ignem. Sitr inuidus homo non potest nocere nisi colloquio. et non emittit nisi solum ventum ab ore quē perdit. Construe (caminus) id est fornellus (iaculatur) id est emittit (ab ore fumum) et (non) iaculat (ignem) Sic (liuor) id est inuidia (potest obesse) .i. nocere (colloquio) id ē verbis (z non re) id est in facto

**Non domus sed dominus laudetur. si bonus is sit
Sin autem dominum spernimus atqz domum**

De domo Ponit altam parabolā dicens. q si aliquis dominus v. l. magister alius cuius domus sit bonus. debemus laudare dominū z non domū. Sed si sit dominus malus. z dominū z domum spernere debemus. Construe (dominus) sp^s alicuius domus (laudetur. z nō domus. si is) scz dñs (sic bonus Sin autē) pro si. z p sed. z pro nō. sed si dñs nō sit bonus. nos (spernimus dominū atqz domum)

**Non ibis rostrum. non ardea deserit anum
Non leniter vicium. dum facit illud homo**

Parabolarū Illani

Donit aliam parabolam. z dicit q ibis. i. illa auis semp portat suum rostrū. z ardea. i. talis auis semp portat suam caudam. **Sic** homo faciens aliquod peccatum non relinquit illud. sed semp portat vel in mente vel in corde. **Construe** (ibis) illa auis (non deserit). i. nō derelinquit (rostrum) supple suū. z (ardea) illa auis (non deserit anum). i. caudā suā. sic (homo) supple non deserit (leuiter). i. facilliter (viciū). i. peccatū (cum) pro quando (facit illud).

Aufert de solo nigra nubes lumina solis

Et patris auxilium dira nouerca mihi

Donit aliā parabolā dicens. q nubes nigra aufert sepe lumina solis a terra. Sic nouerca. i. vxor patris tui. que tua nō est mater. auxiliū sepe tibi tollit quod pater sepe tibi preteret. **Construe** (nubes nigra aufert) id ē tollit (sepe solo). i. terre (lumina). i. claritatē (solis) sic (z dira nouerca) tollit (mihi auxilium patris) supple mei

Non semper moriuntur aues quibus insidiatur

Arcus. nec mihi sunt tela nec hasta mine

Donit aliam parabolam dicens. q aues quibus aucupes cū arcu vel aliter insidiat non semp moriunt. **Sic** homo cui ininatur vel insidiat cum armis nō semp moritur. **Construe** (aues non moriunt semp quibus arcus insidiat. nec mine sunt mihi tela nec hasta)

Sidera splendorem non possunt addere soli

Lum superet solis lumina cuncta iubar

Donit aliam parabolam dicens. q omnes stelle celi non possunt lumini sue claritati solis aliquid addere vel diminuire. cum se sol excedat eas in claritate. Quasi diceret q homo preclarus z potens siue sapiens nō potest supari a minimis siue stultis. **Construe** (sidera non possunt addere). i. augmētare (splendorem). i. claritatē (soli. cum iubar). i. lumē (solis saperet). i. excedat (cuncta lumina). i. stellas

Si catho sis z vis in candida vertere nigra

Luraq; sit cure. diues z esse potes

Autor dicit. q si tu es sapiens z habes practicā alicuius artis vel scientie adhibe diligentia in exercendo tuam artem siue sciam in loco debito fin tuam artem. nam homo rhetor nihil aut parū pficeret in quo opus do. sed multū proficere in curia alicuius principis. z cito diues erit. **Construe** (si tu sis catho). i. sapiens (z vis vertere nigra). i. paupertatē in candida. i. in diuitias (q) p. et. (z cura). i. diligentia (sit cure. z potes) id ē poteris (esse diues) id est locuples

In viscum volucres ducit cum cantibus auceps

In fraudem gentes blefa loquela viri

Donit aliā parabolam dicens. q auceps ducit aues in viscum cū dulcibus cantib; sic z hō blandus z suavis decipit hoies cum suis verbis fallacib; z nephandis. **Construe** (auceps ducit volucres in viscū cum cantib; z vir ducit gētes in fraudē loquela blefa). i. cū blando sermone.

De nouerca

De insidiis

*Virtus per
se habet
dote*

De blandis

Doctrinale altum

De am
c. 14

Impetus est filius et vasta leonibus ira
Et tamen inter se ius sociale tenent

Ponit aliam parabolā dicens. q. magn⁹ impetus est qñq in filiis. i. in nemoribz. qñ arbores pcutiūt seinuicē. ppter agitatōes ventoz. Et si multū ira maxima est inter leones. z tñ sunt sibñnuicē sociales. z sñ viuunt ita q si cetera aialia vellent minimo leonī nocere. oēs alij leones succursu rerēt ei. Sñr z poies debent se sñr associare. sic q si aliquis inimicus alijs cui homi nocere psumat noceat omnibz. licet inuicē qñqz rixent. Cō. (Imper⁹). i. turbatio (est filius). i. arboribz (z ira vasta). i. crudel (est leonibz). i. inter leones (z tñ tenēt inter se ius sociale). i. pacificā societates

De uic
c. 15

Post
garden

Post noctem sperare diem. post nubila solem
Post lachrymas risum leticiamqz potes

Ponit aliam parabolā dicens. q. post noctem diem z post nubila et pluuas solem speramus. Sñr post lachrymas z dolores atqz aduersitates risum leticiā atqz prosperitatē sperare debemus. Construe. tu. (potes sperare diem post noctem. z solem post nubila) sic potes sperare (risum z leticiam post lachrymas). i. post tristitiam

De h
perbia

Omnia cesar erant. sed gloria cesaris esse
Desyt. et tumulus vix erat octo pedum

Ponit aliam parabolā nos ammonēs ne simus superbi z ventosi nec auari dicēs. q. cesar erat impator roman⁹ z dñs ac rex tot⁹ mūdi taz in longitudine qz in latitudine. z tñ ipso mortuo ab oibz his fuit spoliat⁹ et fuit sibi solū relictus tumulus q vix erat octo pedū longitudinis.

Cōstrue (omnia erant cesar. sed glia cesaris desyt esse) scz in morte (et tumulus) eius (erat vix octo pedum) scz in longitudine

Non ruit in rupes nec in alta pericula nauis
Quam maris in motus remige rector agit

De h
anch

Ponit glia parabolā dicēs. q. nauis q regit p nautā sapientē non perit in rupes illas pcutiendo. nec incidit in magna pericula maris. licz regat p remigē q parua est. Sñr hō potens z diues non pfundit si bono cōsilio pauperis sapiētis regat. licet ipse paup sit modic⁹. Construe (nauis nō ruit in rupes nec in alta pericula). i. magna picula (quam rector agit). i. agitator (in motus maris remige). i. cū remige.

Capitulum secundum

De Iona
non

Uctatur cum nocte dies. cum nube serenum
Cum tenebris lumen. cum nece vita vigena
Sic labor in nobis: nam spiritus et caro semper
Pugnant. et morimur si caro vincat eum

Parabolarum Illani

Hic assignat scdm caplm. in quo procedit p quatuor z quatuor mē-
tra. in quibz autor ponit sentētiās puerbiales seu parabolas ad bonos
mores nos erigētes. Un pmo ponit tales pabolā dicens. q̄ dies sp̄ luc-
rat cū nocte et nox cū die. z lumen cū tenebris. z ecōuerso. z mors cū vi-
ta z ecōuerso. Sitr in nobis sillis labor erit. nā spūs n̄r semp̄ euz carne
nostra cerrat. Sed si spūs vincat carnē viuemus et paradilum ascende-
mus. sed si caro vincat spm̄ moriemur z ad inferna descendem? Lō.
(dies lucrat cū nocte. z serenū lucrat cū nube). i. cū obscuro. z (lumē luc-
rat cū tenebris) z (vigens vita lucrat cū nece). i. morte (Sic labor i no-
bis) ē (nā caro z spūs pugnāt sp̄. z sic caro vincat eū) s̄ spm̄ (morimur)

Pondera portat equus. bos terram sulcat aratro
Vellera portat ouis. seruat ouile canis
Omnia quippe sue nature debita solvunt
Præter cum qui plus his rationis habet

De offo

Ponit aliā parabolā dicens. q̄ naturaliter equus portat pondera
et bos sulcat terram aratro. ouis portat lanam. z canis custodit ouile.
et hec sibi pueniunt naturaliter. Sitr omnia viuētia solvunt debita na-
ture. s̄ faciendo. præter hominē qui habet plus rōnis alijs animalibz bru-
tis. Nam deus voluit animalia bruta subijci hominibz. vt in psalmo
Omnia subiecisti sub pedibz eius. Sed ipse homo detet subijci deo scilz
mandata eius seruando. bona opera faciendo. z custodiēdo se a peccat̄.

Construe (equus portat pondera. bos sulcat terram aratro). i. fodit
terrā (ouis portat vellera). i. lanā. et (canis seruat). i. custodit (ouile). i.
caulam (Quippe). i. certe (omnia solvunt debita nature). i. faciunt qd
debent (præter euz qui habet plus rōnis). i. præter solum hominē (his)
id est istis animalibus brutis Nota q̄ qñ iste due dōctores. i. plus et ma-
gis significant excessum q̄litas tunc requirunt post se grām. Sed si signi-
ficent excessum q̄litas tunc requirunt post se abstinē vt in pposito. vñ. Pl^o
q̄ magis q̄runt grām qualitate. Sed abstinē dabunt tibi quantitate.

Ethereus motus mouet omnia sydera. præter
Unum. sed semp̄ permanet illud idem
Sic constans et fidus homo sine fine tenebit
Hunc in amore modum. quem tenet ipse semel

De. Enr. Con

Ambr

Ponit aliā parabolā dicens. q̄ celū mouet omnia sidera p̄ter vnū qd
vocat polus antarcticus. quod sp̄ in vno loco pmanet ad modū rote. q̄ q̄
uis mouet eius in axis nō mouet. Sitr homo fidus z p̄stans tenebit fi-
dem. pmissionēq̄ z bonū amorē quē p̄misit vel incepit habere Cons-
truet (motus ethereus). i. motus celi (mouet omnia sidera p̄ter vnum)
id est p̄ter poli antarcticū (sed illud) s̄ fidus. i. polus antarcticus (p̄ma-
net semp̄ idē). i. in eodē loco (Sic homo p̄stans z fidus tenebit sine te-
nebz vnc modū in amore. quē ipse) sic homo (tenet). i. tenuit (semel)

Doctrinale altum

Phebus ab occasu rursus raptatur ad ortum

Quem prius huc illuc machina versa tulit

Sic in amicitia mundus stat flagrat et ardet

Corruit et surgit. quod magis amat odit

*Primo
de
amici-
cia*

Donit aliam parabolam dicens. q. sol nunc de oriente tendit ad occi-
dentem. et de occidente ad orientem. et quicquid cadit. scilicet ad occidentem. et quicquid
surgit. scilicet ad orientem. et quicquid est altus et quicquid est bassus. et sic semper moue-
tur. Sic sicut amor huius mundi est mutabilis et variabilis. quia quandoque
amat. quandoque odit. quicquid nocet. quicquid placet. quicquid cadit. quicquid surgit. et
nunquam in eodem statu permanet. Construe (phebus raptatur). i. redit
(ad ortum). i. ad orientem (ab occasu). i. ab occidente (quem) scilicet solē (ma-
china). i. compositio (versa tulit). i. portauit (prius huc) atque (illuc. Sic
mundus stat in amicitia) et supple mundus (flagrat). i. caleat (et ardet) et
supple mundus (corruit). i. cadit (et surgit) et supple mundus (odit) illud
(quod magis amat) vii. Flando gero bellum. canem micis. inde flas-
tellum. Flectit apollo quia sic iunctos inde repello.

Tutior est locus in terra quam turribus altis

Qui iacet in terra non habet unde cadat

Impetus et venti tonitrus et fulmina turres

Flatibus euertunt. stare sed yma sinunt

*De tem-
pestate*

Donit aliam parabolam docens nos magnos honores et diuitias
fugere dicēs. q. locus est tutior in terra quam in altis turribus et alijs locis scilicet
milibus piculosis. quia qui sedet in terra cadere non potest. cum non habe-
at unde cadat. Et q. locus bassus sit tutior alto patet. quia venti toni-
trua fulmina et tempestates maxime regnant in locis altis. quare leuiter
subuertuntur. sed in locis bassis et absconsis minime vel saltem parum
regnant et vix subuertuntur. quare magnos honores et potentias siue di-
uitias fugere debemus. ne subuertamur in maximam inopiam siue pau-
peratē. scilicet post mortem. Construe (locus est tutior in terra quam in altis
turribus) supple ille (qui iacet in terra non habet unde cadat) nam (impetus
et venti tonitrus et fulmina euertunt turres flatibus. sed sinunt) id ē
dimittunt (stare yma) id est bassa.

Non possunt habitare simul contraria. cum sint

Mors et vita. procul decidet hec ab ea

Sic duo sunt que non possunt intrare cor vnum

Vanus amor mundi. verus amorque dei

*De amor-
e dei et
amundi*

Donit aliam parabolam per quam docet nos odire mundum et eius pompas
pauca dicēs. q. mors et vita non possunt esse simul et semel in eodem. cum
sint contraria. Sicut alia duo contraria sunt que non possunt esse in vno
corde simul. scilicet amor dei et amor mundi. quia nemo potest duobus dominis ser-
uire. scilicet deo et mammoni. ut habetur in euangelio. Construe (mors et vi-
ta non possunt habitare simul cum sint contraria. hec) scilicet mors (decidet). i. se-

Parabolaz Alani

parabitur (procul). i. longe (ab ea) scz a vita (sic duo sunt que non possunt intrare vnum cor) supple hominis. scz (amor vanus mundi. qz) p r (amor verus dei) qz illa nō possunt simul esse in eodem

Eccl. 12 **Stratus humi non surgit item dum poplice flexo
Portat onus graue quo precipitatur equus
Sic homo qui magna vitiorum mole grauatur
Non nisi deposita mole leuari potest**

De Confessio

Ponit aliam pabolā dicens. qz sicut equus onus graue portans eadē in terraz surgere nō potest nisi prius deponatur tale. sic homo peccatis suis grauit oneratus surgere non pōt nisi perā sua deponat p pessione. p r rōez. z satisfactōez. Cōstrue (equus stratus). i. pstratus (humi). i. terre (nō surgit item). i. iterū (dū) p qn (portat onus) graue. quo scz onere (pcepit poplice flexo). i. cadit genu curuato Sic hō qz grauat magna mole. i. pōdere (vicioz. nō pōt leuari nisi deposita mole) i. pondere p rōez.

**Non quo nauta volet, sed quo volet aura rebeetur
Puppis, cum tumidi venerit vnda maris
Non quo propositum, sed quo fors ducit eundum
Est homini licitum quo docet ire via**

Ponit aliam parabolam dicens. qz mari existente turbido et inflato seu impetuoso. nautis non tendit quo nauta dirigere pponit. sed quo vnda ducere nititur Sic similiter homo non ducit vitaz suam sūm propositum suum. sed sūm qz fortuna ducit. vnde licitū est homini pgere quo via sūm ducit. Cōstrue (puppis) id est nautis non (velit) id est trahitur (eo) supple loco (quo nauta volet). i. velit (sed eo loco quo vnda maris velit) id est trahit vel ducit (cuz vnda maris tumidi). i. inflati (venerit) Similiter supple nō vado (propositum) id est iuxta propositum siue voluntatem. sed vado supple eo loco (quo fors). i. fortuna (ducit eundū. licitum est homini ire) sup^e eo loco (quo via docet.

**Apparet et fantasma viris. sed rursus ab illis
Vertitur in nihilum: quod fuit ante nihil
Sic adest et abest fugitiui gloria census
Non prius aduentat qz quasi sumus ear.**

De Glauca

Autor ponit aliā pabolam dicens. qz sicut nobis somniantibus appaerent multa fantasmata que non sunt in reruz natura. nec quandoqz possent esse. que tamen eis vera vidētur. sed nobis euigilantibus z de somno surgentibus falsa noscuntur et in nihilum rediguntur. et sic idem res ducitur in idem. quia nihil reducitur in nihil. Similiter est de gloria et honore mundi et bonorum eius que post mortem quasi somnia a nobis videbunt Et adhuc pauperes multos viuere videmus. qui tamē olim diuites et potentes fuerūt. diuitie tamen eorum z potentie preterire nūc quasi somnia videntur. quia in nihilum sunt redactę Cōstrue (fantas

BB i.

Doctrinale altum

ma). i. somnū (apparet viris. sed quod fuit ante). i. prius (nihil vertitur
rursus). i. iterato (in nihilum. ab illis) scz hominibz sue viris somnanti
bus (gloria census). i. diuitiarum (fugitū adest z abest sic). i. taliter (q)
sup^e gloria (nō adueniat). i. non aduenit prius (q̄ ear). i. recedat (qua
si somnus) id est ad modum somnij

De labo
re

Dum calor est et pulchra dies formica laborat
Ne pereat dum nix venerit alta fame
Sic iuuenis dum tempus habet sudoribus aptum
Duerat. quo possit lassia senecta frui

Ponit aliā pabolaz di. q. formica estate calida dieqz claro vigente incess
santer p victu laborat suamqz puissionē faciens nīdū suūz grāis replet.
vt dūz hyems aduenerit z nix sup terram ceciderit deinde viuere possit
absqz labore. Sī iuuenis dū tēpus habet z corpus aptum laboribz in
cessanter laborare debet vt senectute adueniente de suis proprijs labori
bus sine opproprio viuat et nutriat. Cōstrue (formica laborat. dum)
pro qā (calor est et pulchra dies). i. qū est as est (ne pereat fame). i. ne des
ficiat (dū nix alta venerit. sic iuuenis querat) sup^e illud (quo senecta las
si). i. tēpore senectutis (possit frui) id est vti (dum) pro quādo (habe
re tēpus aptū). i. conueniens (sudoribus) id est laboribz. vnde legun
tur tales versus. Dum iuuenes estis et tempus habere potestis. Cur
non addiscitis ne vnqz bestia sitis

De Fru
ctu

Non adeo sublime leuat leuis ala volucrem
Quin redeat rursus rura relicta petens
Non ita subuectos rota surgens tollit in altum.
Quin vergens illos rursus ad ima ferat

¶ Ponit aliā parabolam dicens. q. ala non in tantum eleuat suam vo
lucrem in altum quin adhuc speret ad ima loca redire. scz ad terram. Si
miter rota fortune non in tantum eleuat hominem quin adhuc possit
illum deprinere z ad ima loca reducere. Cōstrue (ala leuis non leuat
volucrem) id est auem (adeo sublime) id est tam alte (quin redeat rur
sus petens rura relicta) id est quin reueniat ad prata dimissa (sic rota)
supple fortuna (surgēs non tollit) id est non portat (in altūz subuectos)
id est subleuatos (sibita) id est in tantum (quin vergens) id est portās
illos ferat rursus ad ima) id est ad bassa

De
vitiis

Ebrius ante bibit q̄ nauseat. ante ligurrit
Quā vomat. ante leuat q̄ pedes firmus eat
Non sic in nobis. nec est sic ordo retentus
Ante docere modo q̄ didicisse iunat

¶ Ponit aliā pabolam dicens. q. ebrius bibit ante q̄ nauseat. et gulo
sus cōmedit ante q̄ vomat. et hō surgit ante q̄ vadat. sed hic ordo non
est in hōibz. qz aliqui volunt citius esse magistri ante q̄ sunt discipuli.

Parabolarum Illani

et citius domini q̄ serui. et sic de alijs **Construe** (Ebruius bibit anteq̄
nauseat. et ligurrit anteq̄ vomat. et leuat). i. surgit (anteq̄ eat firm⁹ pe
de. nō) supple est (sic in nobis. nec ordo retentus sic in nobis inuat mo⁹
do docere anteq̄ didicisse)

Non emittitur care res legibus empta fororum
Venditor et emptor sunt tibi mente pares
Sed nihil est sub celo quod sit carius emptum
Quā quod emunt longe fronte rubente preces

De Precibus

Ponit aliam pabolā dicens. q̄ res empta legibus fororū. i. realiter ad
modū mercantiāz in foro siue nūdinis nō emittitur care. sed nihil est emp-
rum carius sub celo q̄ illud qd p lōgas preces emittitur et cū maxima ve-
recundia **Construe** (res empta legibus) id est consuetudinib⁹ (fororū
rum non emittitur care. venditor et emptor sunt tibi pares mente) id ē con-
cordes (Sed nihil est sub celo quod sit emptum carius. q̄ quod longe
preces emunt. fronte). i. facie (rubēte). i. verecūdante

Dentibus attritas rursus bos ruminat herbas

Ut toties trite sint alimenta sibi

Sic documenta tui si vis retinere magistri

Sepe recorderis. que semel aure capis

*De Repetitione
lectionū*

Ponit aliam pabolā dicens. q̄ sicut bos herbas p cū comestas sepi⁹
ruminat ⁊ attrit. vt sic attrite leui⁹ ille herbe in stomacho digerant **Sic**
sūt si tu velis retinere documenta tui doctoris q̄ semel ab eo audiisti. ne-
cessē ē vt ea sepe recorderis in aio **Con.** (bos ruminat rursus herbas atq̄
tritas dentib⁹. vt) s⁹ herbe (trite toties sint alimenta) i. nutrimenta sibi. sic re-
corderis sepe documenta tui magistri q̄ capis) p̄cipis (aure) p aure. si vis fr̄ire

Follibus inclusas faber improbus excitat auras

Dum ferrum durum molliat ipse focus

Sic ortus furoz intus agit precordia stulti

Dum reddit molles litis agone vires

De Ira

Ponit aliam pabolā dicens. q̄ faber excitat ventus inclusus in follibus cōtra
ignē quousq̄ ferrū exis in igne fiat molle. **Sic** furoz inclusus in corde aq̄
gitat corpus hominis in litis agone. quousq̄ ipm corpus molliat ⁊ fiat
debile. ⁊ hō fiat quasi mur⁹ et insensat⁹. **Con.** (faber improbus excitat
aures) i. ventus (inclusas follibus) i. in illis instrumentis (dū ipse foc⁹ molli-
liat ferrū durū. **Sic** furoz) i. ira (ort⁹ intus agit) i. agitat (p̄cordia stulti
ti) hois (dum) i. donec (reddit vires molles agone litis)

Voce molosorum latebris arcantur onagri

Exit et ipse canum dente timendus aper

Sic et presbyteri viciosos vrgere debent

Et nisi peniteant ense ferire dei

De Excommunicatione

Doctrinale altum

¶ Ponit aliā pabolā dī. q. aſini ſilueſtres voce leporarioꝝ. cogunt exire
larebras ſiue foucas. et etiā aper qđ eſt aial valde timēdum ſiſr exit foue
am canibus mordentibꝫ euz. Siſr preſbꝫteri qđ ſunt canes eccliam cuſto
dientes. vitioſos ⁊ malos hoies q̄rere debēt. et illos caſtigare dente. id ē
ſermone. ⁊ niſi ſe velint emēdare debēt eos enſe iuſticie punire. vt alijs ce
dāt in exemplū. Oſtrūe (onagri). i. aſini ſilueſtres (arcent). i. cognſc.
(exire larebris). i. a locis obſcuris) voce moloſoꝝ. i. illoꝝ magnoꝝ canū
(et aper). i. porcus ſilueſtris (timendus). i. metuendus (exir dente caſ
num). i. canibꝫ eum mordentibꝫ (ſic preſbꝫter idēbēt arguere vitioſos)
ſupp^e homines. et niſi ipſi vitioſi peniteant. preſbꝫteri (debent vitioſos
ferire enſe dei) ſcꝫ iuſticia.

Et diues et miſer fuit olim rex mida diues

Auro. ſed vite conditione miſer

Sic cuſtos cenſus. ſic omnis viuūt auarus

Dum nihil et multum poſſidet ipſe boni

¶ Ponit aliā parabolā dicens. q. ſicut rex Mida ſic appellatus fuit po
rens et pmaxime diues et plenus opibus mundanis. ſed fuit miſer et
pauper ꝑ ditione ſue vite. Sic auarus et cuſtos cenſus multa ꝑalia poſ
ſidet bona. ⁊ tamen nil boni poſſidet. cum ſeipm non poſſideat. Conſ
ſtrūe rex Mida fuit olim diues et miſer) fuit inquā (diues auro. ſꝫ miſ
ſer ꝑ ditione vite. ſic omnis cuſtos cenſus). i. pecunie (viuūt ſic). i. taliter
(et omis auarus ſic. dū ipſe) ſꝫ auarus (poſſidet multuz. et nihil) ꝑ non
et aliquid. et nō) poſſidet aliquid boni)

Hesperus aſtroꝝ ſe preſert vespere primum

Et facit immenſum quo micat ipſe iubar

Sic cito non tarde ſe monſtrat egentibus ille

Qui clarum gemini lumen amoris habet

¶ Ponit aliaz pabolaz dicēs. q. heſperus eſt quedaz ſtella que precedit
alias ſtellas in vespere. et primo monſtratur hominibꝫ qđ alie ſtelle. ⁊ de
ſe tantam claritatem emitit ac ſi ceteris ſtellis ⁊ toti mundo ſuam cla
ritatem prebere veller. Similiter vir ſanctus et iuſtus ac amicus cor dī
alis ſe oſtendit pauperibus. et eozum amicus qđ ꝑocitius pōt eis ſua bo
na diſpergit. et iuxta poſſibilitatem ſuam ſuccurrere paratus eſt

Conſtrūe (heſperus) id eſt illa ſtella (preſert ſe primū aſtroꝝ vespere.
et facit iubar immenſum quo ipſe) ſꝫ heſperus (micat Sic ille monſtrat
ſe egentibꝫ). i. indigentibꝫ cito et non tarde (qui habet lumen clarū amo
ris gemini) id eſt duplicati ſiue forficati.

Eolus ingentes ventozum temperat iras

Et mare neptunus ſepe tridente domat

Sic ſeſe dominus faciat feritate timeri

Qui regimen magne gentis habere cupit

Parabolarum Ilani

Ponit aliā parabolā dicens. q̄ colus. qui est vent⁹ pacificus sepe pacificat ingentes iras ventoz. ⁊ neptunus deus maris magna crudelitate sua temperat mare impetuosum. Sic similr homo cōstitutus in dignitate ⁊ potētia hābens sub se multos subditos. illos sub pedib⁹ tenere dē et qñq; eis delinquentib⁹ grauiter punire vñ habeat in timore. ⁊ ne ipi cōtra eum insurgant et eleuent **Cōstrue** (Colus temperat iras ingētes id est magnas (ventoz ⁊ neptunus). i. deus maris (temperat iras ventozum maris tridente) id est tello crudeli (Sic dñs faciat sese timeri feritate). i. crudelitate (qui cupit habere regimen magne gentis))

Bella mouet citius cui desunt cornua thaurus.

Q̄ qui cornuta fronte ferire potest

Sepius in vicos pueros pugnare videmus

Q̄ validos homines. quis solet esse vigor

Ponit aliā parabolā dicens. q̄ thaurus iuuentis q̄ nondū cornua gerit seu h̄z. n̄tuf citius mouere bella q̄ magni thauri q̄ magna gerit in capite cornua. Sic s̄t̄r sepius videmus tellare pueros iuuenes ⁊ etiā homines miseros nullā potestate habētes. q̄ hoies robustos ⁊ potentes **Cō.** (thaur⁹ cui cornua desunt). i. deficiūt (mouet citi⁹ bella q̄ thaur⁹ q̄ pōt ferire fronte). i. potare in capite (cornua. Sic videm⁹ pueros pugnare sepi⁹ in vicos q̄ hoies validos). i. robustos (q̄s). i. q̄b⁹ (vigor solet esse)

Impatiens aratri si bos iungatur aratro

Tortam non rectam capit arando viam

Sic sunt qui retrahunt gradientes sepe retrorsum

Lum videant illos carpere lucis iter

Ponit aliā parabolā dicens. q̄ si bos indomitus iungat aratro cum boue domito. deuiat a via recta inq̄ntū p̄t ⁊ aliū bouem secus trahit nec finit eum rectā viam p̄gere. Similiter si mali viri iungant cum bonis et videant bonos rectā viam p̄gere. deuiant illos inq̄ntuz p̄t vt teneant viam tortam. nec sinunt illos facere bonū quod p̄posuerūt **Cōn.** (Si bos impatiens aratri). i. indomitus (iungat aratro. capit viam tortaz et non rectam. Sic sunt) supple illi (qui retrahunt sepe gradientes (supple trer rectum (retrorsum) id est ecōuerso (euz videant illos) scz bonos (carpere) id est capere (iter lucis) id est iter iusticie

Lum niue cū pluuiā cum grandine vertere capras

Ac niti contra fronte videmus oues

Inustus suas. ira. nephas. iniuria raptant

Sed iustus toto corde resistit eis

Autor dicit q̄ nos videmus capras ⁊ oues vertere cornua p̄tra plus viam grādinem ⁊ niuem quibus resistunt. Sic etiam boni homines resistunt malis per suam constantiam **Cōstrue.** supple nos (videmus

B B iii

Doctrinale altnu

Raptas r oues uertere ac niti. i. bellare. supple cū (fronte. cū nīue. cū plu³ uia. cum grandine. ira nephās r iniuria raptant). i. tendūt (inuytos) id est ptra iustos (sed iustus) supple homo (resistit eis roto corde)

Non potis est pelagus leuiter transire liburnus

Si sit qui remis currere cogat eum

Non valet ad metam cursum producere cursor

Si sibi pes et spes auxilientur ei

Donit aliā parabolā dicens. q liburnus est nauis que nō p̄r ptransire mare nisi habeat pductorem q̄ ducat eā remis. **Sit** cursor ad metas sui cursus ire nō valet sine pedibz r volūtate currēdi vel cūdi. **Un̄** p̄ h̄ vult autor innuere q̄ aliqd opus pficere nō possum⁹ nisi illa habeam⁹ q̄ sunt nobis necessaria ad pficiendū illud op̄s. **Un̄** tria sunt necessaria ad pficiendū aliquod opus. scz posse. scire. r velle. de quibz si desit vnū. inceptū opus pficere non valemus. vñ **Latho** Quod possis id tempta rē.

Construe (liburnus) id est illa nauis (non potis). i. potens est (transire leuiter pelagus) id est mare (ni) p̄r nisi. supple sit aliqs (qui cogat eū currere remis. cursor non valet producere cursum ad metā) id est ad rē minū (nisi pes r spes auxilientur ei)

Longius ille videt. qui multos spectat ocellis

q̄ cui dat visum solus ocellus homo

Ideirco vaccam seruādā tradidit argo

Sponsa iouis iuno. non poliphebe tibi

Donit aliā parabolā dicens. q̄ ille longius videt q̄ plures oculos habet q̄ qui vnū oculū hz. quare iuno sponsa iouis dedit vaccā seruandā argo qui centū habebat oculos r nō poliphebo qui solū oculū habebat. **Quali** diceret. q̄ tu nō debes plus credere rē soli opinioni siue consilio vn⁹ hoīs q̄ plurū hoīm. qz vt cōiter dī. Plus vident oculi q̄ oculus

Construe (ille q̄ spectat). i. qui respicit (multis ocellis) i. oculis videt longius q̄ hō cui solus ocellus id est oculus (dat visum. idcirco). i. propter hanc cām. o (poliphebe iuno sponsa iouis tradidit vaccā seruandā. argo). i. tali hōi centū oculos hñti. r (nō tibi) qz nō habes nisi vnū oculū

Un̄ minus exerceat. qui late spargitur ignis

q̄ cui collecte vim tribuere facies

Fortius inuadit qui vires colligit hostem

q̄ qui dispersis viribus instat ei

Dicit q̄ ignis simul cōgregatus maiorem emittit calorem q̄ dispersus r segregatus. Similiter gentes simul existentes sunt in bello fortiores q̄ dispersi r segregati. **Construe** (ignis qui spargitur late exerceat vim minus) supple q̄ ignis (cui facies collecte) id est ligna simul collecta (scribuere) id est tribuerūt. supple homo (qui colligit) id est simul aggre

Parabolarum, Alani

gar (vires). i. bellantes (inuat fortius hostem) supple q̄ ille. qui (instat ei). i. obuiat hosti (disperis viribus). i. segregaris bellantibus.

Pessimus est hostis. qui cum benefeceris illi

Fortius insurgit bella mouendo tibi

Sic carni fac velle suum si bella moueri.

Vis tibi. si pacem colla domato fame

Ponit parabolā dicens q̄ nō est hostis petor q̄ ille q̄ malū reddite pro bono. q̄re si hateas hostem nō d̄s ei supra te potestare. nā si dominet tibi multū nocere poterit. Similiter cū caro nostra sit inimicus noster mortalis. nō debemus sibi dare potestare supra nos. id est supra sp̄m nostrum cū hateamus eā in potestate nostra. sed debemus eā sub iugo tenere et fame ac abstinentijs seu penitentijs domare. ne p̄ra nos insurgat. vñ versus. Lurariar raro nō tene pasta caro. Construe (hostis est pessimus q̄ insurgit fortius tibi). i. p̄ra te (bella mouendo. cū) pro q̄. supple tu (benefeceris illi. Sic fac carni velle suum si vis bella moueri tibi) et si vis in q̄ (moueri tibi pacem. colla). i. carnes (domato fame).

Capitulum tertium

Non teneas aurum totum. quod splendet vt aurū

Nec pulcrum pomū quodlibet esse bonum

Non est in multis virtus quibus esse videtur

Decipiunt falsis lumina nostra suis

Plus aloes q̄ mellis habent in pectore tales

Duos sanctis similes simplicitate putes

Hic incipit tertium capm huius libri in quo procedit per sex metra. Et primo ponit parabolam dicens. q̄ totum illud quod splendet vt aurum non est aurum. et omne pomū pulchrum licet videatur bonum non tamen est bonum. Similiter multi sunt homines qui videntur esse sapientes et tū non sunt. et multi videntur veraces qui tamen sunt falsissimi. et plures videntur esse sancti qui tamē sunt pessimi. qui ab extra vestiti sūt vestibus oīū et innocentū. intrinsicus autē sunt lupi rapaces. vt habetur in euangelio. et etiam multa videntur nobis bona que tamen sunt pessima. Construe (Non teneas aurum) supple illud (quod splendet vt aurum esse aurū. Nec teneas quodlibet pomū pulchrū esse bonū. sic virtus) que videtur esse in multis non est) scz in illis. supple tale hoies (decipiunt lumina nostra) id est oculos nostros siue mentem nostrā (suis falsis) supple luminibus (tales habent in pectore). i. in corde plus (aloes). i. amaritudinis vel falsitatis (q̄ mellis) id est dulcedinis vel veritatis (quos) scz supra diceros (puras) supple esse (similes sanctis) supple hominibus (simplicitate) id est sanctitate

Doctrinale altum

Morsibus aggreditur lignū capra quo religatur
Cum sibi nil aliud quod lacerare queat
Quāvis diuitias cupiat sibi quisq; necesse
Ut capiant omnes id quod habere queunt
Nil prodest optare magis vel querere nobis
q̄ quod vel quantū vult deus ipse dare

¶ Ponit auctor aliam parabolā dicens. q̄ capra non habens quid comedere corrodere suum presepe. Similiter q̄uis omnes cupiant esse diuites tñ necesse est vt seclū capiant bona q̄ sibi accidere possunt. q̄ non oēs pñt esse diuites. nec prodest plures diuitias nobis querere q̄ deus vult nos his p̄stare. ipse enī deus scit quibz indigemus ad salutē corpis et anime.

¶ Construe (capra aggredit morsibus) supple illud (quo lignū religatur. nil) pro hō z aliquid. cū aliquid aliud nō sit tibi (q̄s datur sibi. Quāvis quisquis). i. quilibet homo (cupiat diuitias) supple habere (sibi ē necesse vt oīes capiant id). i. illud (quod queunt) id est pñt (habere. optare. vel querere magis q̄) supple tot (quod vel quantū ipse deus vult dare. nil) pro non z aliqd. non (prodest nobis) aliqd

Ad vada neptuni fontes z flumina currunt
Et quocunq; potest currere currit aqua
Post valles quas semper amabitur vnda
Et colles odio quas habet illa fugit
Quis satis est his plura fluunt his vndiq; fertur
His datur his emitur. pauper vbiq; iacet

¶ Auctor ponit aliam parabolā dicens. q̄ aqua naturaliter descendit deorsum z querit societatem aqurum. scz mare. et magni fluuij naturaliter pergunt illuc. et parui riuuli tendunt ad magnos fluuios. z coniunguntur illis. sed nuncq; mare ascendit per fluuios nec fluuius per riuulos. sed econuerso maior quantitas aque attrahit ad se minores aquas. Sic siq; similiter est de diuitijs huius mundi: que semper tendūt ad ditiores z potentiores. vbi est congeries ipsarum diuitiarum et difficulter ad pauperes diriguntur. cum in illis nulla sit diuitiarum congeries. sed eos fugiūt. Immo potius ad diuites accedunt. z sic maior diuitiarum quantitas attrahit ad se minores vt fortius radicentur ibidem. ¶ Construe (fontes et flumina currunt ad vada neptuni) id est ad mare (et aqua currit quocunq; potest currere. vnda) id est aqua (diabitur semper post valles q̄s amat. et illa) scz aqua. (fugit colles) id est montes (quos) supple colles (habz odio Plura) id est plures res (fluunt his) supple hominibz (quis) id est quibus (satis est) id est plura bona seu diuitie sunt (fertur his) id est portatur diuitibus (vndiq; dat his. emit his) id est a diuitibz. (pauper vbiq; iacet) id est a nullo reputat. Et nota. q̄ ista tria verba que ponunt in littera. scz fertur. datur. z emitur sunt impersonalia.

Parabolarum Silani

In boream zephirus conuerti sepe videmus
Nomine mutato. rursus et hunc in eum
Non tamen ammiror de tempore si varietur
Cum sic cunctorum conditor ipse velit
Sed miror miranda numis vaga corda viro-
rum tur totiens mutant se prohibente deo

Ponit aliam parabolam dicens. quod zephirus. id est ille ventus sepe mutat in boream et conuerso. nec miramini si spiritus ita varietur cum deus ita velit et ordinauerit. sed multum ammiror cur cor hominis mutetur de bono in malum. cum deus hoc nolit. Non nos (videmus sepe zephirus) illam ventum (conuertit in boream) et videmus sepe (hunc) scilicet boream conuertit (rursus in eum). id est zephirus (nominem mutato) Et ego (tamen non ammiror de tempore si varietur) sic (cum ipse totum ditor) scilicet deus (velit sic). id est ordinauit sic (Sed miror miranda nimis) id est valde (cur). id est quare (corda vaga viro-
rum mutant se totiens deo prohibente.)

Non aliam legem patitur fur quam latro captus
Quamvis de nocte fur eat. ille die
Non minus hic peccat qui censum condit in agro
Quam qui doctrinam claudit in ore suam
Absit commissum sine lucro ferre talentum
Ne seruos nequam vos vocet ira dei

Ponit aliam parabolam dicens. quod fur captus non minus punitur quam latro. nec conuerso. licet fur eat de nocte et latro eat de die. Nec ille minus peccat qui pecunias abscondit in agro. quam ille qui sciam suam abscondit. nec vult alios docere. Quare diuitias male acquisitas et sine lucro. id est sine pena tenere non debemus. ne ira dei vocet nos seruos nequam et prauos. et mittamur in tenebras exteriores. Non. (fur captus non patitur aliam legem). id est. punitio (quam latro. Quis fur eat de nocte et ille) scilicet latro (eat de die) et scilicet (qui abscondit censum). id est. pecunias (in agro non peccat minus quam qui doctrinam suam claudit in ore) suo (ferre). id est. portare vel tenere (talentum). id est. denarium (commisum). id est. acquisitum (sine lucro). id est. sine pena vel labore (absit). procul sit. (Ne) propter ut et non ut (ira dei non vocet vos seruos nequam). id est. malos.

Non opus est somno syrenes ingredienti
Nec sibi qui studio falsa canere volet
Sepe stilum vertit qui versum vertere debet
Dentibus et ungues. scalpit et usque caput
Querit ea primum: quae postea ponere possit
Non apte quaeuis verba locare potes

Ponit aliam parabolam dicens. quod opus somno vel dormitione non est intrantibus pericula vel certamina. et ille etiam dormire non debet. qui studio

Doctrinale altum

se vult vitare falsa. i. falsitates et deceptiones mundi. z verificador ver-
rens versum sepe vertit materiā versus. z ille q suos rodit vngues den-
tibus aut caput suū scalpit nō facit pueniens nec honestū. Et ita sicut p-
dicta nō veniūt ad ppositū. immo qñqz nocent. Silt oīa verba non ve-
niūt ad ppositū nec sunt dicēda. qz qñqz nocet. Un sex pditiones requi-
runt ad bñ loquendū. q p̄tinent in hoc versu Quis. quid. cui. dicas. cur
quō. qñ requiras. vt latius p̄tinet in libro de mō loquendi et tacendi

Construe (opus somno nō est ingredienti syrenes). i. pericula maris
(Nec). p et nō. z nō ē op^o somno illi (q̄ vult cauere falsa sibi studio). i.
cū diligētia. Et s^c ille (q̄ dōz verrere versum vertit sepe stilū). i. materiā
Et s^c ille (q̄ est). i. comedit vel rodit (vngues dentibz). i. cū dentibz^o z
scalpit caput. vsqz querit p̄mū). i. p̄mo (ea q̄ possit ponere postea) sic
tu (nō potes locare queuis verba apte) id est cōuenienter

numervm

Terfites vicium non vires auxit achinis

Inops virtutis garrulitate potens

Sic inter scacos alphinus inutilis extat

Inter aues bubo. fucus et inter apes

Inter narrantes ciphram inuat esse figuras

Et vult multotiens anticipare locum

Ponit aliam parabolaz dicens. q Terfites fuit homo inutilis et cas-
rens virtutibz. sed garrulitate plenus. hic positus inter grecos tellātes
cōtra hostes suos bene auxit eoz numez. sed nō profuit viribus Sic al-
phinus inutilis stat sepe inter scacos. i. in ludo scacoz. z bubo stat inuti-
lis inter aues. z fucus inter apes. z ciphra scz zero sepe stat inter alias fi-
guras numerales. quas multotiens vult p̄cedere licet de se nihil valeat
Silt multi sunt homines miseri z inutiles qui antecedūt viros pruden-
tes prouidos atqz sapientes. z q̄uis sint insipientes tamen p̄e ceteris
audiri volunt. Silt z multe sunt mulieres meretrices z infames q̄ sem-
per volunt p̄cedere probas z honestas mulieres. z eas spernere nō ves-
recundant Construe (Terfites) ille homo (inops virtutis). i. carens
viribus. sed (potens garrulitate). i. abundans in verbis (auxit). i. aug-
mentauit (numez). i. multitudinē. et (nō vires) id est fortitudinē (achi-
nis). i. grecis (Sic alphinus inutilis extat). i. stat (inter scacos) i. in ludo
scacoz. et (bubo extat inutilis inter aues). i. inter volucres. z (fucus
extat inutilis inter apes) et (inuat) id est placet vel delectat (ciphram)
illam figuram (esse inter figuras narrantes) id est numerantes. et s^c ci-
phra (vult multotiens anticipare locum) scz aliaz figuraz

Suparat instantes ysinos brevis insula fluctus

Et pacem gemini continet vnda maris

Non possunt thauri concurrere fronte minaci

Dum baculum pastor subleuat inter eos

Parabolarum Illarum

Apula gens lucanaq; semper bella minantur

Et rabiem media gens venusina vetat

Ponit alia parabola dicens. q; ysmos est insula quædã in mari que licet sit parua tñ sp resistit mari. nec mare pōt illã insulã suis fluctib; subnertere. immo sp suparat mare. Silt etiam thauri licet sint magni z fortiores. tñ pñre paruo pastore cū baculo eis minãte semivice ferire nō audet. Silt gens lucana z gens apula inter se frequēter atrocita bella gerūt. q; licet multe z potentes sint. tñ gens venusina que parua est z pauca raz in numero q; in potetia illas gentes (lucanã scz z apulã) invicē debella re inhibuit. Per hanc parabolã docet nos auctor. q; quis simus potentes z diuites. tñ non capiamus iurgia z lites cum pauperib; z paruis hominib; eos vñpēdendo. q; frequēter diues supatur a paupere. potens ab impotēte. magnus a paruo. z fortis a debili. vt pz in lra. Et cōmuniter d; q; paruus lapillus sepe magnã subuertit turrē. Cōstrue (ysmos) existens (brevis insula). i. parua insula (suparat). i. resistit (insulã) fluctus. i. sibi obuiantes. Et s; hec insula (cōtinet paces maris gemini). i. geminari vel multiplicari. Et (thauri nō possunt concurrere fronte minaci). i. cornib; elatis (dum) p qñ. qñ (pastor subleuat baculū inter eos) scz thauros. Et (gens apula et gens lucana) ille due gentes sic appellat (minantur). i. mouent (semper bella) scz inter se mutuo. (Et gens venusina) sic appellata (media) existēs inter illas duas gentes (vetat) id est prohibet (rabiem). i. furorem predictaz gentiū.

In cauea propria fit atrox et aspera vulpes

Dne potius fugeret. si foret illis foris

Improbis est mordax canis est in limite noto

Dum videt auxilium vñ sibi ferre canū

Inter consortes audacior est homo nequā

Quā sit in extraneis hoste minantelocis

Ponit aliam parabolã dicens. q; vulpes existens in propria cauea est atrox mordax z aspera. que si esset extra caueam vñq; fugeret. Et canis multis alijs canibus associatus est atrox z mordax. qui si solus esset fugeret. A simili homo nequā et prauus z iniquus existens inter socios suos est iniuriolosus loquax z audax ad inuadendū aliqñ. qui si foret solus vñq; fugeret z taceret. Cōstrue (vulpes fit atrox) id est crudelis (et aspera). i. feror (in cauea propria). i. in antro suo (que) scz vulpes (fugeret potius) id est citius (si illa) scz vulpes (foret) id est esset (foris). i. extra caueam suam. Et (canis est improbus z mordax in limite noto) id est in domo nota (dum) pro qñ. qñ (videt vñ canū ferre auxiliū tibi) Sic (homo nequā). i. prauus (est audacior inter cōsortes). i. inter socios suos (q; sit in locis extraneis. hoste minante). i. obiurgante

Inuentum tarde leporem cito perdimus inter

Uepreculas. cum sit res fugitiua lepus

Doctrinale altum

Perdimus anguillam manibus si stringimus illam
Cuius labilitas fallit in amne manus
Sicabit inuentus nisi conseruetur amicus
Et nisi libertas mutua seruet eum

Dicit autor q si repiamus leporē tarde vel raro tñ cito pdimus eū
inter vepres & spinas intrantē. Silt si teneamus anguillā & vt meli⁹ re
neamus fortius stringim⁹. & quāto plus stringimus tāto citius eā pdi
mus. A sili est de amico. quē si repimus quis tarde tñ cito pdimus nisi
mediā te libertate seruem⁹ eū. Non. nos (pdimus cito inter veprecu
las). i. inter duinos (leporē inuentū tarde). i. raro & cum magno labore
(cū) ipse (lepus sit res fugitiua) Et nos (pdimus anguillā dū stringi
mus illā manib⁹). i. cū manib⁹ (cui⁹) scz anguille (labilitas fallit). i. dect
pit (manus in amne). i. in aqua (sic amicus inuentus abit). i. recedit (nt
si pseruetur. & nisi libertas mutua). i. cōtinuata (seruet eū) scz amicum.
vñ? Non habet anguillam per caudam quē tenet illam.

Non bene firmus erat digito qui soluitur vno
Nodus. nec fortis tam cito fracta fides
Nunq̃ fidus erit qui definit esse fidelis
Nunq̃ qui non est fidus amicus erit
Ex quo cōueniunt duo pectora pectus in vnum
Fas est vt maneant pectora pectus idem

Ponit aliā pabolā dicēs. q nodus q cū vno digito soluit nō est bene
firmus. etiā fides q sic soluit nō est bñ firma. Deinde dr. q ille q definit
esse fidelis nō erit vnq̃ fidus. & q nō est fidus nunq̃ erit amicus. Et qz
duo amici cōueniunt in vñū. i. in voluntate. qz sunt eiūsdē voluntatē. id
cōueniens est vt duo corda scz duorū amicorū pueniāt in vñū. Ed. (no
dus q soluit). i. dissoluit (digito nō est bene firmus) Nec fides taz cito
fracta) s⁹ est (fortis). i. firma. Et s⁹ ille (q definit esse fidelis. nunq̃) p
nō er vnq̃. nō erit vnq̃ (fidus) (Et ille (q nō est fidus. nunq̃) p non er
vnq̃. nō erit vnq̃ (amicus) qz (ex quo duo pectora pueniunt in vñū p
ectus. fas est vt pectora illa (maneāt idem pectus). i. vna voluntas.

Mente minus sanus q corpore creditur eger
Qui medicos eius fuisse vel ense ferit
Quis magis insanus q cecus in ardua ducis
Si tunc contemnat felle tumente ducem
Lippo non lusco colliria nigra medentur
Qui semel est luscus non nisi luscus erit

Ponit aliam parabolā dicens. q infirmus qui suos medicos vulg
cutere creditur magis eger & insanus mente q corpore. Deinde dr q
palde insanus est cecus q exiles in campis ptra suoz ductorem insurgit

Parabolarum Alani

q̄ bene potest verberari a suo ductore. q̄ si dimittat eū nescit quo vadat
Postea dicit q̄ colliria nigra. i. illa vnguenta bene medentur hōi lippo. i.
hūi oculos lipposos. sed non lusco. q̄ q̄ semel est luscus nō erit nisi luscus
cū. i. s̄p̄ erit luscus. Per hāc pabolaz vult auroz innuere q̄ tu nō debas
insurgere seu p̄cedere p̄tra tuos bñfactores qui quotidie tibi succurrūt
in tuis necessitatibus. q̄ si aliter feceris p̄tra te ip̄m cōtēdes. z qui cas
lia faciunt fatui sunt z non nisi fatui erunt. Cōstrue (Eger). i. infir
mus (qui ferit medicos eius ense vel fuste credit) s̄ esse (mīn⁹ sanus mē
te q̄ corpore. Quāuis) s̄ est (magis insanus mēte q̄ cecus ductus in
ardua). i. in campos (si p̄ternat tunc ducem) ses suum (felle tumente)
. i. ira salente (colliria nigra medentur lippo) id est homini hāc oculos
lipposos. z (non lusco) id est hūi hēc oculos luscos.

Nolumus in cirpo quo non est querere nodum

Nec super infirmum ponere magna gradum

Pasce canem. pastus tuus illum leniet. et te

Quamuis cedatur leſus amabit herum

Fac seruo nequam bonum semper. et omne quod illi

Prebueris perdes. cum sibi nullus amor

¶ Ponit aliam pabolam dicens. q̄ in cirpo siue circulo nodus q̄rendus
non est. q̄ in illo nullus nodus est etiam magnū onus per infirmos z de
biles gradus scandere nō pōt. Ocinde dicit q̄ si tu habes canem et illū
pascas te semp amabit. et q̄uis a te cedatur. tū ad te semp reuertit̄. Si
milit̄ est de seruis q̄ si sint boni z licet a te quādoq̄ ledunt. tamē ad te
semp reuertentur z tibi debite seruiunt. sed si mali sunt z iniqui. de te nec
de tuis rebus curabunt. z quicqd feceris hoc perdes. quia suos benefa
ctores proſus ignorant. vnde vbi non quiescit amor ibi fidelitas querē
da non est. sicut nec in circulo querendus est nodus. Cōstrue. supple
nos (nolumus querere nodum in cirpo) id est in circulo (in quo nodus
non est) et supple nolumus (ponere magna sup gradum infirmū). i. des
bilem (Pasce canem. pastus tuus leniet illum. z amabit te herum) id est
dñm suum (q̄uis cedatur) supple a te.

Ridiculus mus est. qui muribus imparat. et qui

Tanq̄ rex horum. sic dominatur eis

Non minor est risus de seruo quando lenatur

In dominū. quando voce manuq̄ ferit̄

Asperius nihil est humili dum surgit in altum

Pingitur in celsa ſumia sede sedens

¶ Ponit aliam pabolam dicens. q̄ magnus risus est quādo parvus
mus vult ceteris muribus dominari. et illis ad modum regis impera
re Non minor est risus de seruo qui p̄tra magistrū verbis z facris insur
git. A simili nihil est asperius paupere ditato et misero in dignitate seu

Doctrinale Altum

potestate constituto vñ? Paupere ditato nil actus esse putato. vnde talis est filius simie in sede cellas edenti. Construe (mus est ridiculus). i. deridendus (q̄ū parat muribz. 2 qui dñat sic eis) scz muribz (tanq̄ rex hoz rñ? nō e minor de seruo q̄ū leuat in dñm. 2 qñ ferit dñm voce. q̄) p manu A simili (nil) p nō et aliqd. aliqd non est (asperius) sup^r hoie (humili). i. paupi vel misero (duz surgit). i. cleuat (in altum). i. in dignitate (simia) id est illud aial (pingit sedens in sede cella)

Diuerfis diuerfa valent medicamina morbis

Ut variant morbi. sic variantur ea

Non vno doctrina modo se mentibus infert

His timor. his monitus. his adhibetur amor

Quadrupes adaquare nequis dum percutis illos

Nec cogit pueros virga studere rudes

¶ Ponit aliā pabolā dicens. q̄ aliqua medicamina sunt bona in vna in firmitate. que sunt mala in alia. 2 sic diuersimode diuerfis morbis dant Sic doctrina diuersimode datur studentibz. nam aliquibz debet dari p timorem. quia aliter non reciperent aliquibus per dulces ammonitōes et aliquibus per amorem. Unde dicit q̄ equos adaquare non possum? dum illos pcutimus. sic nec virga cogit pueros rudes et grossos intellectu ad studendum. Construe (diuerfa medicamina valent diuerfis morbis. ea) id est illa. scz medicamina (variantur. vt) p sicut (morbi variantur. doctrina non infert). i. non immitit (se mentibz vno modo) sup^r quia (his). i. aliquibus (timor adhibetur. his monitus) id est monitio et his (amor) adhibetur. supple tu (nequis) id est non potes (adaquare quadrupes) id est equos (duz) pro q̄ (percutis illos. nec virga cogit pueros rudes studere). i. ob rufos ingenio.

Paruula venalem pprehendit mantica telam

Et iacet exiguo multiplicata loco

Eur sic qđ cupide menti non sufficit orbis

Predia terrarum gloria census honoz

Ius est vt penitus terre sit homūculus expers

Qui totam terram solus habere cupit

¶ Ponit aliaz pabolaz dicens. q̄ parua matica pprehendit telā venalez in exiguo loco qñ est bene plicata. sic p trariū mens cupidi nō pōt facta ri. quia nos videmus q̄ si vnus homo efficitur hodie onager. cras vellet esse vulpes. vt cito haberet oia bona suoz hoim. etiā hō qui auar? est semper paup est. 2 penitus vult alios superare. vñ Omnia des cupido non perit inde cupido. Construe (parua matica pphendit terraz venalem). i. vendibiles (et multiplicata). i. plicata (iacet exiguo loco eur sic q̄ menticupide nō sufficit orbis p dia). i. possessiones (terrariū) gloria census honoz ius est vt homūculus) id est paruus homo (sit exps)

Parabolarum Alani

Faucibus innocuis deserta loculus ambit
Cum nihil inueniat quod lacerare queat
Non semper pungit serpens nec fundit vbiq;
Virus. quod secum semper in ore gerit
Non equidem stimulo nec parceret ille veneno
Si quid adesset quod ledere posset eo

¶ Non ita pabolā dī. q. puus leo ambit p loca deserta z nō facit ma-
luz aliqd. sic p oppositū multi sunt hoies q nō faciūt aliqd maluz. qz non
inueniūt vbi facere pūt. et etiā nō sunt ausi facere. Lon. (ml) p non et
aliqd (cū leo nō inueniat aliqd qd queat lacerare. z serpens non pungit
sp nec fundit vbiq; virus) .i. veneni (qd sp secū gerit in ore. equidem) .i.
certe (ille) sup^r hō (nō parceret veneno. nec pro et nō (parceret stimulo)
.i. maleficio (si qd adesset qd posset ledere eo) .i. veneno.

Capitulum quartum

¶ On bene de pedibus spine tribuliq; trahuntur
Dum brevis interius spina relictā iacet
Quanto maior mora est tanto magis vulnera putrent
Et tunc non possunt absq; dolore trahi
Qui culpas de corde trahit trahat vsq; recentes
Et cunctas pariter. ne ferat vna necem
Quid prodest medico plagas sanasse ducentas
Si maneat sola qua moriatur homo

*De Confessione
qualis debeat
esse*

¶ Hic ponit greuz caplm hui⁹ libri. qd pcedit p octo p^rsus. Et p^r dicit
dī in tor p^res q^r sunt p^ricule. Partes patebūt in processu. In p^rma p^re
dicit. q. si aliquis habeat spinas z multos tribulos in pede suo. et omēs
extrahant a pede suo vna relictā ex qua moriatur ille. nihil prodest ei alias
rum spinaz extractio. Sic est q. si aliquis confessus sit de omibz peccatis
suis excepto vno peccato mortali de quo dānatus sit. cōfessio sua tūc nī
hil ei prodest. Construe (spine z tribuli non bene trahunt de pedibus
dum brevis spina iacet) .i. remanet interius (vulnera putrent tanto ma-
gis q^rto mora est maior. et non possunt extrahi absq; dolore) .i. pena. et
ille (q trahit culpas de corde. trahat vsq;) .i. assidue (recentes) .i. nouas
et cunctas piter) .i. oēs alias (ne vna ferat necē) .i. mortē (qd pdest medi-
co sanare ducentas plagas si sola) .i. vna (maneat. qua moriatur homo) ver-
sus. Ad tribulos alinus per semen somnia vertit.

Arbor que late ramat. nisi firma sit uno
Cum ramis facili corruit icta notho
Sed que radices habet in tellure profundas
Obstat. et culli peste fruente nequit

De Inimicis

Doctrinale Altum

**Qui ramos fame non radices meritum
Extendit late. scito q ipse cadet
Non solum celo qui talia vana profatur
Ast etiam vitio displicet ille solo**

¶ Ponit aliā pabolā dī. q sicut arbor bene firma tener sra ventū. ita etiam ad positu hō firmus in bono pposito tenet firmiter ptra malos hoies. Cōstrue(arbor q late ramat icta) id est pculsa(nochō). i. vērō. (faciliter corruit). i. cadit(cū ramis nisi sic firma imo. sed) illa (obstat q habet radices pfundas in tellure. et nequit euelli peste fructe. qui ramos fame late extendit non radices meritum. scito q ipse cadet. nō solū displicet celo qui talia vana pfatur) id est loquitur(**Ast**) pro sed(ille displicet etiam solo vitio) id est delicto.

**Non minus est dulcis paruo de fonte recepta
Quam que de magno flumine fertur aqua
Et cadus ⁊ dolium retinet quandoq; falemum
Nec dolium melius q̄ breuis ipse cadus
Nec magis egregio dulcescit potus in aruo
Quam facit in vitro quod minus asse valet
Quamuis quisq; miser benedicat vel bona nemo
Corpore pro misero villia verba putet**

¶ Ponit aliam parabolā dicens. q aqua de paruo fonte non est minus dulcis q̄ aqua de magno flumine. et dicit autor q vnus pauper male indutus posset ita bene dare bonum consilium sicut vnus diues homo.

¶ Cōstrue(aqua recepta de paruo fonte nō est minus dulcis q̄ aqua que fertur). i. portatur(de magno flumine. Et cadus et dolium retinent q̄q; falemū). i. merū(nec dolium retinet melius q̄ ipse cadus. potus nō magis dulcescit in aruo egregio. q̄ faciat in vitro qd valet minus asse). id est obolo(**Quamuis quisq; miser benedicat**) sic(nemo putet bona verba) sup^e esse(in corpore misero)

**Vilibus intentis scrutatur ab ethere predam
Milius. et a longe frustra relicta videt
Non(licet esuriat) statim descendit ab alto
Sed varijs gyris circuit ipse locum
Sunt nam qui laqueos posita dape ponere temptant
Ut sic incaute decipiantur aues
Deniq; p excepto nihil aucupis artis adesse
Vnguibus accedit turtus et escas capit.**

¶ Ponit aliā pabolā dī. q nos videmus q milius. id est talis auls q̄ vult accipere carnes solet circuire terram. varijs gyris. ⁊ dicit q quādo

Parabolarum Alani

descendit ab alto caues. qz videt laqueos positos Et vult cludere an-
tor. q qñ aliqd agere vult aliqd debet respicere suū Cōstrue (miluus
scrutat ab erbere pdaz visibv intencis. z videt a longe frustra relicta. z sta-
zim nō descendit ab alto licet esuriat sz ipse circuit varijs giris) .i. circuitqz
volat. Et s' aliq (sz q tēptat ponere laqos. dape posita) .i. cib appositus
(vt sic aues incaute decipiāt) .i. capiat (Deniqz) .i. finalit. s' milu? (pce
pro uihil artz aucupis adeē) .i. pñs esse s' milu?)accidet. z capit cicas
(vnguibus.

Non nihil exempli vermes de carne creati
Demonstrant oculis notificantis opus
Dentibus acceptam inuadunt morsibus illam
Non querunt aliam dum sibi durat ea
Consilij nihil est nisi sal succurrere possit
Sal positum large mordet et arceat eos
Vermibus hic mos est. nec solum linquitur illis
Sunt in quos transit iam furor ipse viri.

Ponit aliā pabolam dicens. q nos videmus naturalr q isti pñes q in
carne nascunt nō comedūt aliud donec satient de ipa. ita qñ hō diues in
heret paup non dimittit ipm donec omia bona sua comederit siue psum-
pserit. z postq psumpta sunt nō inuenies magis ad comedēdū moritur.
qz nō pōt comedere aliam terram. Cōstrue (vermes creati de carne
demonstrāt nō nihil) .i. aliqd (exempli notificāris opus oculis) .i. cū ocu-
lis. et sp' vermes (inuadūt illaz) sz carnē (morsibv acceptā) .i. caprā (de-
ribus) .i. cū dentibv. et nō querūt aliā donec ea durat cum (uihil consi-
lij est. nisi sal possit succurrere) sibi. qz (sal positum) .i. aspsum (large) id ē
abūdāter (mordet z arceat eos) sz vermes (hic mos est pñibv. nec) pce
non. z non (solum linquit illis) aliqd. sed ipi vermes (sunt in quos furor
viri) id est patrifamilias (iam transit) id est seuit.

Non propter pennas laudat conuiuia volucrem
Nec propter corium mango disertus equum
Nec equidem similis per singula cursitat vsus
Vestis non homines omnis homo venerat
Nunc noua facta nouum statuunt per singulamorem
Et nihil excepto paupere vile iacet
Nil pene pauper agit. sed pro ratione tenetur
Quicquid agit diues. seu bene siue male

Ponit aliā parabolaz dicēs. q conuiuia nō laudat auem propter pē-
nas sed ppter carnes. Item sapiens māgo nō laudat equum ppter cori-
um. sed propter bonitātē. ideo cludit q hoies nō honorātur ppter boni-
tatez eoz. sed ppter vestes eoz. vñ? vir bene vestitus in vestibv esse pe-
ritus. Credit a mille. quis ideora sit ille. Cōstrue (cōuiuia non laus

Doctriuale altum

dat volucrum p[er] p[er]nas. nec) p[er] z nō (mango disertus nō laudate quū
p[er]ter corium. Nec equidē) .i. certe (sillis v[er]sus cursitat p[er] singula) q[ui]z (oīs
hō venerat vestes nō hoīes) iō (noua facta statuūt hūc nouū morē p[er] sin
gula. z nihil vile iacet) .i. reputat (excepro paup[er]e) .i. egeno. Et (paup[er] nil
agit bñ. sed quicqd diues agat siue bñ siue male tenet pro rōne.

Sumpta quid esca valet. que q̄ cito sumitur exit
Nausea cor verat. viscera laxa dolent
Quando non patitur medicamina morbus in aluo
Non signum vite. sed necis esse puto
Ut dape venter eget. sic spiritus indiget illa
Non bene pascuntur cum nihil alter habet
Non discunt quicunq[ue] scholas vbicunq[ue] frequentāt
Plam plures veniunt vt videantur ibi

Donit aliā pabolā dī. q[ui] esca sumpta q̄ cito vomit nihil. pdest. Itē q[ui]
corpus comedit z spūs nihil h[ab]z qd. pdest hoc. nihil em. pdest. q[ui] corpus
vult bona cibaria z req̄em. z aia vult ieiunare. sic sunt aliq[ui] q̄ veniunt ad
scholas z nihil p[er]ficiunt. statim veniunt. statim recedūt. nā sunt p[er]es qui
veniunt vt videant ibi. Cōstrue (qd valz esca sumpta q̄ exit q̄ cito su
mit) q[ui]z (nausea verat cor. viscera laxa dolent) Et q[ui] morbus nō patit
medicamina in aluo) .i. in v[er]re (nō puto esse signū vite sed necis) .i. mor
tis (Ut venter eget dape) scz corpali (sic spūs indiget illa) scz dape spū
rituali. sp[iritus] illi (nō pascunt bñ cū alter) .i. vel corpus vel spūs (nihil habz)
sp[iritus] omēs (nō discit q̄cunq[ue] frequētāt scholas vbicunq[ue]) .i. in q̄cunq[ue] loco
(nā plures ibi veniūt vt videant) et non vt discant

Bos semel est vitulus. semel est canis ipse catellus
Tur homo bis puer est. quem semel esse licet
De puero natura senem facit vt petit ordo
Sed viciū pueri de sene redit idem
Non est barbari plaustrello iungere mures
Acc casu tali multiplicare vices
Bis puer est homo. virq[ue] semel. quem vinbus vna
Lum sensu lassus alba senecta domat

Donit aliā parabolā dī. q[ui] bos est semel vitulus z canis est semel cas
niculus. quare ergo hō est bis puer. q[ui] sepe redit ad infantiā primā Et
postea dī. q[ui] pueri solent iungere plaustro mures. sed hoc nō p[er]tinet bar
baro viro. Cōcludit ergo q[ui] hō bis est puer. s[ed] nō est nisi semel vir. q[ui] s[ed]
vixit p[er]uicax. Cōstrue (Bos est sel vitulus. ipse canis est sel catellus.
cur hō est bis puer. quē licet esse semel. Natura facit senē de puero vt or
do petit. sed idem viciū pueri redit de sene. Non est barbari iungere
mures plaustrello) id est plaustro (nec tali casu multiplicare vices) quia

Parabolarum Alani

Homo bis est puer. et semel vir. quæ alba senectus domat. viribus lassæ
vna cum sensu) id est cum sensibus exterioribus.

Sepe molosus ouem tollit de fauce leonum
Ut raptam comedat non vt abire sinat
Quid refert. an ab hoste lupo. moriatur an illo
Cum dentes eque sint vtriusq; graues
In multis similes ratio considerat actus
De quibus expertus dicere vera potest
Res hominum seuus defendit ab hostibus alcon
Ut sibi non alijs res tueatur eas

Donit aliaz pabolaz di. q. molosus est canis q. sepe ouem tollit de ore lu
por. nō vt eaz literet. s. vt comedat. A sili s. alij hoies q. peregūt sub
ditos suos ab alijs vt ipmet deuorēt eos Cōstrue (molos tollit sepe
ouē de fauce lupo. nō vt sinat abire. s. vt raptā) ouē (comedat. Quid
refert an) ouis moriat a lupo an ab i^o). i. moloso (cū dētes. vtriusq; sunt
eque graues) Ratio cōsiderat similes actus in multis reb; de qb; exp^o
p^o dicere p^o a. Se^o alcon defendit res hoim ab hostib; vt ipe tueat eas
sibi et non alijs)

Simpliciter cecus prohibetur ducere cecum
Nec cecus cecum ducat in antra suum
Sed tamen insanum prohibere nequimus alatum
Quin cecos dubio ducere calle velit
Non queritur q. turpe pedes offendat eundo
Sed quid tam pauci nocte sequuntur cum
Miror et amiror q. iter lucis arripit ille
Quem nunq; constat scisse vel ille viam

In ista pte autor scipm excusat et rephendit di. q. cecus nō debet ducere
ceciū ne abo cadat in foueā. S. tñ nō debemus phibere insanū alatum
quin ducat cecos dubio calle. i. p. obscuras pabolas. Et nō qrit q. turpe
offendat pedes suos eūdo. s. qrit q. eaz pauci sequunt eū nocte. Et am
miror q. ille arripit viā lucis quē nō pstat viā scuisse. Cōstrue (cec^o p
hiter simplr ducere ceciū. nec cecus ducat suū in antra). i. in foueā (Sed
tñ nō debemus phibere insanū alatū). i. furiosus alatū (quin velit ducē
re cecos). i. rudes (calle dubio). i. doctrina obscura. Et (non querit q.
turpe offendat pedes eūdo. s. sp^o qrit (qd eaz pauci sequunt eū nocte.
miror et amiror q. ille arripit iter lucis. quē nunq; pstat scisse vl ille viā)
Ad bellum quia durus erat migravit achilles
Egisto ibalamos ingrediente domi
Qui iacet in plumis nil durus passus in illis
Non valet assuetus vix tolerare malum

Doctrinale altum

Imbribus et ventis mutat genalassa colorem

Utitur et leuiter sole tenella cutis

Mollibus assuetus clipeum bene non gerit armis

Nec retinet gladium firmiter vncta manus

Ponit aliā pabolā dī. q. nō sūnt delicate nutriti sūnt fortes. et dat nobis exemplū p achilēz. qz achilēs nō fuit bñ nutritus. z iō fuit bñ fortis ad belladū. s. Egistus fuit bñ nutritus z iō fuit luxuriosus. **U**n dī. q. iacet in plumis nihil duri habet in illis. **C**ōstrue (Achilles) ille hō (migravit ad bellū. qz erat durus (Egista) illo vtro (ingrediente thalassos domi) Et (vir q. iacet i plumis. nil) p nō z aliqd (nō passus aliqd duri in ill' s. z plumis. z sp' tal' vir (assuetus) s. z in plumis (nō v. z tolerare). i. sustinere (malus). i. aduersitates. Et (genalassa ymbribus z ventis) .i. p ymbres z vēros (mutat colorem). i. pulchritudinē (z tenella cutis) .i. tenera pell' (v. i. leuiter sole) a sole Et sp' hō (assuetus mollibus armis nō bñ gerit clipeū. Nec manus vncta) .i. mollis (nō firmiter tenet gladium)

Non omnis socius fidus est. non omne fidele

Pectus. non omni me sociare volo

Qui socius volet esse meus. non alter et idem

Fiat ego. qui non est satis alter ego

Non teneo socium qui scit quod nescio. vel qui

Id quod non habeo me pter illud habet

Cum socio socius deliberat omnia doctus

Cum sibi concordant consona corda duo

Ponit aliā pabolā dī. q. nō omīs socius est fidelis. nec etiā omē peccat est fidele. immo q. vult ee bonus socius d. z esse fidelis. z ideo q. vult ee socius meū nō sit alter q. ego. qz q. est alter q. ego nō est socius meū. **C**ōstrue (Nō omīs socius est fidus nec omē peccat est fidele) quare (nō volo me sociare omni) hōi. z sup' ille (q. vult esse socius meus fiat idem ego z nō alter) q. ego. et sup' ille (nō est satis alter ego. q. nō) sp' hoc facit. Et (non teneo) illum (sociū) meū (q. scit qd) ego (nescio. v. q. id qd) ego (nō habeo pter me habet illud) qz (doctus socius deliberat omnia cū socio) suo (cum). i. ex quo (duo corda consona p. cordāt sibi)

Crastinus ingrato procrastinat omnia more

Et de cras vno cras mihi mille facit

Cur hodie non multiplicat qui multiplicat cras.

Nonne dies solem signat vterq. suum

Post hodie cras esse solet cum sole reductum

Sed non cras illud quod mihi spondet habet

Eras illud nunq. nec sol oriatur in illo

Cum cras venturum sit sine fine suum

Parabolarū Alani

Ponit aliam parabolam dicens. q̄ erat quidam homo qui vocabat̃ crastinus. ⁊ semper spondebat suis aliquid dare pro cras. ⁊ nunq̃ deueniebat ad illud cras. quia sp̄ dicebat. cras habebitis. ⁊ nunq̃ puenit ad actum. nec etiam in cor de habuit ad tradendum. Construe (Crastin⁹) ille vir sic dictus (procrastinar. i. de cras in cras promittit sp̄ mihi (omnia. more). i. consuetudine (ingrato). i. non grato. ⁊ supple crastinus (facit mihi mille cras de vno cras). i. de vno die crastino (cur). i. quare. sp̄ ille (nō multiplicat hodie qui multiplicat cras (Honne) quasi diceret ita (vterq̃ dies). i. quilibet dies (signat). i. habet (suum solem) q̃ (cras solet esse reductum cum soie post hodie). i. post hodiernum dies (S; cras non habet illud quod mihi spondet). i. promittit. quia (illud cras nunq̃ sp̄ erit (nec sol orietur in illo) supple cras (cum suum cras venturuz sit sine fine) id est sine termino.

Capitulum quintum

Non sunt digna coli quecunq̃ coluntur in orbe
Iugera. nec fodi vinea queq̃ manu
Quid prodest parare solum vel fodere vitem
Cum nihil hoc fructus. nil ferat illa meri
Incultus requiescat ager. sterilisq̃ quiescat
Ut vitis nunq̃ vindemianda mihi
Asimili cessare probo debere datorem
Qui colit indignos ⁊ sua tradit eis
Qui sua dat dignis. serit et metit vnit ⁊ amplat
Indignis vero res data tota perit.

Hoc est quintum caplm̄ huius libri. in quo procedit p̄ decem ⁊ decē versus. ⁊ potest diuidi in tot pres quot sunt particule. vt patebit in legē doctram. Primo ponit sententiā prouerbialem ⁊ dicit. quid prodest arare vel fodere terram vel vitem sterilem. i. non facientē fructum. ⁊ dicit q̃ nō prodest. q̃ nullus fructus pcedit de illa sterili terra vel vite. Etiam ad ppositum. quid pdest dare bona sua hoibus prauis vel malis. p̄dit omnia illa. q̃ prauī non curant nec memorant. S; ille qui dat bonis hominib; non p̄dit. immo serit metit vnit ⁊ amplat. Construe (quecunq̃ iugera) id est quelibet spacia terre (que colunt in orbe nō sunt digna coli). i. arari (nec) p ⁊ non. ⁊ (queq̃ vinea) non est digna (fodi manu). i. cū manib; (Quid prodest parare solum). i. terram (vel fodere vitem). i. vineam (nihil) pro non ⁊ aliquid (cum hoc) s; solum (non ferat). i. non faciat (aliquid fructus). i. proficui. ⁊ (illa) s; vinea (nil ferat meri). i. vini. Ergo (ager incultus). i. infructuosus (quiescat) ⁊ (sterilis vitis nunq̃) p non ⁊ vnq̃. non est vnq̃ (vindemianda mihi). i. a me (Asimili probo datorem debere cessare qui colit indignos. ⁊ qui tradit eis sua) bona Et sp̄ ille (qui dat sua) bona (dignis. serit. metit. vnit ⁊ amplat) bona sua (Res vero data indignis perit tota) id est totaliter.

Doctrinale altum

Nos asinus ridere facit dum more leonis
Pingitur. et vulpes subdola cogit idem.
Exuat hic pellem qua se putat esse leonem
Ut patiens oneris iussa sequatur heri
Hortor et ut vulpes propria sub pelle quiescat
Ne moueat risum pelle leonis ouans
Inflando se rana boui par esse volebat
Ulcisci pullos quos pede pressit aquis
Ast bos iurauit ranunculus ante creparet
Per medium quod par efficeretur ei

Ponit aliam parabolam dicens. quod asinus facit nos ridere dum pingitur more leonis. quod leo est rex animalium. Etiam vulpes induit pellem leonis. et vult esse leo per fraudem. Dicit ergo quod vulpes stabit sub praua pelle. et asinus portabit blada ad molendinum. quod pertinet ad eos. Item accidit quod bos ibat per campos et inuenit ranam. cuius bos occidit suos ranunculos. quod propter ranam indignata cupiebat fieri equalis boui ut se vlcisceret de ranunculis suis. et cepit se inflare adeo quod medium crepuit. Construe (asinus facit nos ridere dum pingitur more leonis. et vulpes subdola cogit idem) scilicet nos ridere (hic) scilicet asinus (exuat pellem qua se putat esse leonem. ut patiens oneris sequatur iussa). id est precepta (heri). id est domini. Et ipse ego (hortor ut vulpes descat sub praua pelle) et non aliena (ne ouans). id est gaudens (pelle leonis moueat risum) id est derisione. Et (rana volebat esse par). id est similis (boui se inflando) rana inquam (volebat vlcisci). id est vindicare (pulos quos) bos (pressit aquis). id est in aquis (pede). id est cum pede (Ast bos iurauit) ut (ranunculus ante creparet per medium quod efficeretur par). id est similis (et) scilicet boui

Surgentem drusus festinat radere barbam
Ne noceat lippe vocibus umbra gene
Apponit speculum. speculo monstrante relictos
Forficibus tollit forpicibusque pilos
Et ne parugo caput occupet omnibus horis
Loricem promptam que lauet illud habet
Ptererea facibus aquam manibusque ministrat
Quotidies copis a scobe tecta piat
Hoc facit exterius. sed sordes colligit intus
Nec sibi crescentes radere curat eas

Ponit aliam parabolam dicens. quod barbitonsor quidam nomine drusus parat barbam ne noceat. et apponit speculum ante eos quos parat. et hoc loricem quod mundat domum interius. Et dicit auctor quod iste qui mundat domum exterius non mundat eam interius. quod est plenus peccatis. Construe (Drusus) ille barbitonsor (festinat radere barbam surgente. ne umbra lippe gene noceat vocibus.

Parabolarū Alani

appōit speculū. ⁊ tollit pilos relictos forficibz ⁊ forpiciēbz speculo mōstrāte) Et sp^e barbitōnsoz (h3 lorricē pmpcā q̄ lauet caput. ne prurigo occupee illud omibz horis) ⁊ sp^e lotrix (prerea ministrat faciebz aquam manibz). i. cū manibz. ⁊ sp^e lotrix (piat). i. mundat (quotidie recta scopis). i. cū scopis (a seote). i. ab immūdicie (hoc facit exteri⁹. sed intus colligit sorzdes). i. pccā (nec curat radere eas crescētes sibi)

Constat vt illa manus primo ppulchra lauetur.

Que sibi presumit vasa lauare dei

Munda manus mundum vas quod lauat efficit illud

Sordida sordidius q̄ foret ante facit

Tacta luto subducta sibi trahit insita sordes.

Et nigra fit subito que prius alba fuit

Non me verrucas iuste reprehendit habentem

Qui sibi portanti tubera parcit homo

Ulcerebus plenum primo se liberet ipsum.

Postea verrucas rideat ille meas.

Pōit aliā parabolam dicēs. q̄ certū est q̄ illa manus pulchra lauet q̄ psumit lauare vasa dei. q̄ notū est satis q̄ si man⁹ fuerit immūda vas qd̄ lauabit erit immūdum. Concludit q̄. si manus nigra ponat in luto turpi. tūc efficit turpior. Itē hō qui h3 verrucas in manu nō d3 me deri deresi ego hateā eas. q̄ si diceret q̄re tu hates verrucas. possem etiā dicere q̄re tu hates. S3 qñ q̄s est purus tūc bñ p̄t reprehendere alios. Cōstrue (Constat). i. certū est (vt illa man⁹ ppulchra lauet pmo q̄ psumit sibi lauare vasa dei) q̄: (mūda man⁹ efficit). i. facit (illud vas mūdū qd̄ lauat) ⁊ man⁹ (sordida facit) vas (sordidius q̄ ante foret). i. fuit. ⁊ sp^e man⁹ (tacta luto) ⁊ (subducta) atq̄ (insita) sp^e luto (trahit sibi sordes) id ē putredines. ⁊ sp^e man⁹ (fit subito niḡ q̄ pus fuit alba) sic (hō nō iuste reprehendit me hūc verrucas. q̄ p̄cit sibi portanti tubera). i. gibbos. q̄ hō (liberz pmo scipm̄ ulceribz plenū. ⁊ postea ille rideat verrucas meas)

Nemo potest pugilem nexu prosternere fortem

Hi lucte patiens aggrediatur cum

Funq̄s forinose cecidissent menia troye

Hi ceptus fuerit quo cecidere labor

Incipiat quicūq̄ cupit bonus ⁊ pius esse

Dimidium facti qui bene cepit habet

Quomodo fiet opus nisi primitus incipiatur

Omnia principium constat habere suum

Audacem fortuna inuat. nil grande cor audax

Terret. nil animi. quicquid abborret habet

Doctrinale altum

Donit aliā parabolam dicens. q̄ nemo potest p̄sternere fortem pugilem nexu. i. in lucta. nisi egrediat fortis vel sit pariena dimittendo se. p̄sternere in terram. sicut menia troye nūq̄ cecidissent nisi labor fuisset inceptus quo ceciderūt. Et ille incipiat bene quicūq̄ cupit esse bon⁹ ⁊ pi⁹ quia qui bene incipit iam dimidiū effectus habet. q̄ quod noua testa capit inueterata sapit. quia deus dicit. incipe ⁊ ego iuuabo te. idco vult cōcludere q̄ fortuna iuuat audacem. Construe (nemo p̄t p̄sternere). i. supare (nexu luere). i. in congressu certaminis (fortem pugilem. ni). p̄ nisi (patiens aggrediat eum) fortem. Item (menia formose troye nūq̄ cecidissent nisi labor fuisset inceptus quo cecidere). i. ceciderūt. Et supple ille (incipiat quicūq̄ cupit esse bonus ⁊ pius) quia (qui bene incipit h̄z dimidiū facti). i. effectus (quō opus fiet nisi incipiat p̄mitus) q̄ (⁊ stat omnia habere suū principiu) ⁊ (fortuna iuuat audaces. ni). p̄ non ⁊ aliqd et (aliqd grande nō terret cor audax. ni). p̄ non ⁊ aliqd (quicqd abhorret non habet aliquid animi) scz magnanimitatis

Non potis est magnus gibbo prohibente camelus

Pertansire breuis leue foramen acus.

Nec transire sinit locupletem ianua celi

Dum cogit miserum sistere pondus opis

Eur anime mortem tam prauo corde requirit

Eur sibi quod tollit viuere captat homo

Felix est pauper quem pauperat ipsa voluntas

Non est quod terga cum petit alta grauet.

Ne clatro nec predo nec fur. vaser insidiatur

Dum capit assumptas absq̄ timore vias

Donit aliam parabolam dicens q̄ camelus habēs alibū in dorso nō potest transire p̄ forame acus. Etiam dicit q̄ mirū est locupletē intrare regnū celorum. est tñ ibi differētia. q̄ aliqui sunt de bona fide ⁊ aliqui non. Deū dicit. q̄ ille q̄ est paup volūtate est felix. sed q̄ non est volūtatis paup est infelix. q̄ si paup vadat p̄ nemora vel p̄ alium locū vadit leuiter. ⁊ diues non. sed semp̄ timet amittere suas diuitias nec vult gaudere Construe (Camelus magnus nō est potis). i. potens (p̄transire foramen acus breuis). i. parui (nec ianua celi sinit locupletem transire) id est intrare (dū pondus opis). i. diuitiarū (cogit miserum sistere) id ē stare (cur homo requirit mortem anime tam prauo corde). i. euz iniqua conscientia (cur homo tollit sibi illud (quod captat viuere). i. vitam Et ille (paup est felix quem ipsa voluntas pauperat) id est pauperem faciet. (non est quod grauet terga) id est decipiat (cum petit alta) id est celestia (Ne clatro. nec predo. nec fur. nec vaser). i. cautus vel subtilis (insidiatur). i. insidias ponit (dū capit vias assumptas absq̄ timore)

Nulle vie ducunt hominem p̄ secula rhoman

Qui dominum toto querere corde volunt

Parabolarum alani

Est via que ducit montes directa per altos
Uepribus et spinis arduitate grauis
Est quoq; nonnullus callis. quem calculus asper
Asperat. et plantas quotidianus arat
Est via per pontum. via per deserta. per ymas
Valles. per scopulos. per loca dura pedi
Per nemus et latebras. per lustra timenda ferarum
Per spinas tribulos. per luculenta vaga

Ponit alia pabolam di. q. multe vie ducit hoiem romā etia q. vult q. rere dñm ex roto corde suo via directa est q. surgit p. altos montes. et nō nullus callis. i. aliq. callis paru⁹ siue lapis superat aspera. Etiam via est p. pontū p. deserta. vt apparet in textu. ideo concludit q. multe siue vie cundi ad paradysum. quia aliqui vadunt per elemosinas. et aliq. per peregrinationes. et sic de alijs. Cōstrue (nulle vie ducit hoies romā p. secula. qui volūt querere mto corde dñm via est directā q. ducit p. montes altos) via est (vepribus et spinis grauis arduitate). i. latitudine (quoq;) i. certe (nonnullus callis) id est aliquis (est quem asper calculus) id ē paruus lapis (asperat. et arat quotidianus) sup^c calculus (plantas. via est p. pontū. via) sup^c est (p. deserta) via est (per loca dura pedi) via est (per nemus) via est (per latebras) via est (per vaga luculenta) via est (p. spinas et tribulos) via est (p. lustra timenda ferarum).

Semper hiat coruus: semperq; cadauera captat.
Semper amat mortem. mors quoq; pascit eum
Quem sua debilitas. et quem premit ipsa senectus.
Letificant illum cum putat ipse mori
Non solum coruus morituris insidiatur
Maxima pars hominum iam facit illud idem.
Filius ante diem mortem patris optat vt heres
Fiat et vt miseras lege capescat opes
Prochdolor in clerum transit dolor et scelus illud
Hic emit ecclesiam dum tenet alter eam

Ponit alia pabolaz di. q. sp. coruus hiat vt habeat cadauera. amat mor-
tes semp vt mors pascit eū. etiā ille que debilitas sua pmit. et ille que se-
necrus premit letificat eū. Itē non insidiatur coruus solum morituris.
q. maxima pars hominū facit hoc. q. filius optat mortem patris. vt. s.
capescat multas res et opes. sed ille dolus existēs inter laicos iam trāsit
in clerum. q. vn⁹ emit eccliam dum alter adhuc viuīt. Cōstrue (coru-
us) hiat sp. et captat. i. cupit (cadauera. amat semp mortem. quoq;) i. cer-
te (mors pascit eum. et quem sua debilitas et quem sua senectus premit
letificant illum) sup^c coruū. q. (ipse putat mori) sez predicos coru⁹ non

Doctrinale altum

soluz infidiatur mozturis. ps maxima hoimifacit hoc iaz). i. nunc (illud
idez. filius opat). i. desiderat (moztet patris añ diem). i. añ rps (vt fiat
heres z habeat multas opes). i. diuitias (p chdolor illud scelus transir)
.i. succedit (in clez. dñi) p qñ (alter tenet eccliaz. z hic) scz alijs (emit eā)

Bis bos percutitur dum ferrum sentit acutum

Si contra stimulum calcitret ipse suum

Efficat ex vno duo vulnera vulnere ferrum

Alterior primo peior et ictus erit

Eur igitur domino serui parere coacti

In dominum rabie pectoris arma leuant

Hic furoz. hec rabies. hec indignatio risum

Pebet. et inuisum querit habere malum

Dum caput oppositum dño stomachante tenebit

Brauitur euasit vincula dauus heri

¶ Ponit aliam pabolam dicens. q. bos percutitur dum calcitrat cōtra
stimulū. z facit duo vulnera ex vno vulnere. z vltior ict⁹ ē peior pzo. et
go cū serui coacti parere domino. leuant pectoris rabiem cōtra cum. hic
furoz. hec rabies. hec indignatio mouet nos in risum. ideo concludit q.
nos debemus facere sicut faciebat ille seruus qui erat patiens coraz dos
mino suo. qz cum dominus suus iracebatur sibi. patienter sustulit om̃i
nia facta domini. **¶** Construe (bos percutit bis dñ sentit ferrum acutus)
.i. aspez. et (si ipe) scz bos (calcitrat ptra stimulum (suū ferrū efficit) id
est facit (duo vulnera ex vno vulnere z ictus vltior). i. posterior (ē pe
ior primo (Eur igit serui coacti parere) id est obedire (domino leuāt ar
ma contra dñm suum rabie pectoris. hic furoz. hec rabies hec indignas
tio pber risum. et querit habere maluz inuisum) s̃ ille seruus (euasit sua
uiter vincula heri). i. dñi (dum tenebit caput oppositum). i. pronuz. et
hoc (domino stomachante). i. irascente

Immomentaneo non est modus immoderato

Dum baratro donat quicquid habere potest

Nou minus excedit normam rationis auarus

Dum nil expendens semper acenuat opes

Nemo sequatur eos. quoniam viciosus uterq

Est via quam virtus inter vtrūq docet

Hic canis ille lupus cum carnem deuorat alter

Vulpes vt occultet seu canis alter opes

Frontibus aduersis pugnancia crimina secum

Vitet. qui vite capere curat iter

¶ Ponit aliaz pabolā dñ. q. sicut imomētaneus imoderatē sua exponte ste
q. minus auarus excedit viāz rōnis sua nimis stricte retinēdo. z sic nul

Parabolarum alani

huc sequat eos. s; tenendū est mediū. Et dē q; immomentaneus assilāt
cani. Postea dicit q; ille qui vult cape iter vite. crimina vitet pugnācia
frontib; aduersis. Construe (modus nō est imōmētaneo imoderato.
dū donat baratro) .i. inferno (q; qd pōt hātere. auar? nō minus excedit
normā rōnis. dū nihil expēdēs sp acernat opes) .i. accumulat diuitias.
nemo sequat eos. qm vterq; est viciōsus. via est quā virtus inter vtrūq;
docet. hic canis) .i. pmo viuut sicut canis (ille. i. alter est (lupus. cuz alter
deuorat carnē. vt vulpes seu canis alter occultat opes) .i. diuitias (cris
mina pugnācia secū frontibus. aduersis vitet. q; curat cape iter vite)

Capitulum sextum

Siquis arare sibi fructuosum curat agellum

Et mandare suum postea semen ei

Primitus extirpet spinas. que frugibus obsunt

Et vepres si que sunt ibi falce metet

Obsunt et filices. cilices delere nocūas

Studet. qui segetes purificare volet

Non segetes qd cūq; solum cum semine profert

Emergunt sordes luxuriante fumo

Cura vigil bene curat agros. incuria quippe

Reddit eos steriles vnde poeta refert

Neglectis viendo filix. innascitur agris

Per filicem vicium denorat ipse viri

¶ Istud est sextuz caplm et vltimū huius libri in quo autor. pcedit p du
odecim plūs pnuerando sp sua documeta. Et p̄t diuidi in plures pres
que patebūt in p̄cessu. Primo. dē q; ille q; vult arare agellū suū z mādā
re ei semē suū. d; penitus z pus extirpare spinas q; obsunt frugib;. z me
tat vepres falce q; sunt ibi. Postea dē q; q; vult cape corpus xp̄i. d; eē mū
dus et mundare p̄sciam suā. Construe (si q; curat arare sibi agellū) .i.
agrū (fructuosū. et) s̄ curat (mandare postea ei semē suū. extirpet) id
est eradicet (p̄mitus spinas q; obsunt frugib;) .i. nocēt (et si vipres) id ē
tribulos (ibi sint. metet falce) tali instrumento (qui volet purificare sege
tes. studet delere nocūas cilices z filices) s̄ que (obsunt non est seges.
quodcūq; solus) .i. terra (profert cū semine fumo luxuriante emergūt sor
des. vigil cura bene curat agros quippe) .i. certe (reddit eos steriles in
curia. vnde poeta refert) .i. dē (filix vienda innascit agris neglectis. vitiū
viri) .i. hoīs (ipse denorat) .i. putat (p̄ filicē) per talem herbam

Nescit homo quid dulcis habet dulcedinis esca

Qui nunq; didicit. quid foret ipsa fames

Post sitis ardorem post esuriem duo nobis

Dulcia sunt valde potus et ipse cibus

Doctriuale altum

Dulcius herescunt humano mella palato
Si malus hoc ipsum mordeat ante sapor
Qui patitur frigus calidos veneratur amictus
Qui morbum magnum. forte salutis ouat
Qui bona falsa soli considerat et bona celi
Falsa sinat penitus. et bona vera petat
Pectus ab illicitis et casibus exuat orbis
Qui volet in celis anticipare locum

Ponit aliā parabolā dī. q̄ hō qui nūq̄ habuit famē nescit cognoscere dulcedinē esce. z q̄ cibi z potus sūt duo valde dulcia. z dī etia q̄ hō postq̄ gustauit res amaras dulcia sunt sibi postmodū placidiora. Et q̄ p̄sides rat bona cetera falsa bona soli. id est mundi. debet dimittere falsa z petere vera bona Et dicit etia q̄ qui vult anticipare locū in paradiso debet se cauere ab illicitis casibz z factis exuendo se anteq̄ moriat ab ipsis z mūdando p̄scientiā suā Cōstrue(nescit hō qd̄ dulcis esce). i. cibis (hateat dulcedinis. q̄ nūq̄ didicit qd̄ ip̄a fames foret). i. esz(potus z ip̄se cibis dulciā sūt nobis valde post ardorez sitis). i. post esuriez(mella herescūt dulcius palato hūano si malus sapor mordeat ip̄m ante hoc) id est ante dulcem saporem. supp̄ ille (qui patit̄ frigus venerat̄ calidos amictus) et ille (qui sup̄ patit̄ magnū morbu) ouat forte salutis Qui considerat bona soli). i. terre (esse falsa. et bona celi esse vera sinat). i. dimitte rat (penitus falsa et petat bona vera) sup̄ ille (exuat pectus a casibz). i. sceleribz omnibz. qui volet anticipare) id est obtinere (locum in celis) vñ? Non meminit dulciā qui non gustauit amara. Nescit homo plenā vitam quam ducit egenus

Non bene viuit homo. quem rerum sollicitudo
Torquet et examinat nocte dieq̄ metus
Non bene securus dormit qui perdere vitam
Una cum rebus quas habet ipse tunc
Unde per exemplum legimus monstrasse tyrannum
Qui non vt dicit verna beatus erit
Ad foueam ductus supra caput ipsius ensis
Pendeat tenui vix. retinente filo
Huic dapi p̄iunctam restem percepit et ausus
Non erat his. quoniam vidit vtrinq̄ necem
Sic ait est de me lapsus casumq̄ timente
Est certum propria morte vel hoste mori
Ponit vnam parabolā dicens. q̄ nō bene viuit homo quem torquet sollicitudo. et metus seu timor examinat die ac nocte. etia ille nūq̄ dor

Parabolarum Illani

mis secutus qui dubitat perdere vitam cum diuitiis suis. Illi erat quidam homo
 mo qui vocabatur tyrannus. ille erat in aliqua aqua et habebat sitim nec au-
 debat porare. habebat pomum supra nasum et non audebat comedere. quia
 habebat enssem supra caput suum. Sic est de diuitibus qui semper timerent de inimico
 eo. Construe (homo non viuunt bene que sollicitudo regum torquet). id est molestas
 (et metus examinat die quam pro nocte) sicut ille (non bene dormit securus qui
 timet perdere vitam. una id est pariter cum rebus quas ipse habet. unde legimus
 per exemplum). id est per similitudinem (monstrasse tyrannum. quod verna)
 id est famulus (ut dicit non erit beatus) sicut tyrannus (ductus ad foueam
 pendebat supra caput ipsius) sicut tyranni (ensis). id est gladius (retinente viri
 tenui filo) sicut tyrannus (cepit restem). id est cor dam (coniunctam huic da-
 pi) et sicut tyrannus (non erat ausus) sicut comedere (quoniam vidit veriusque necesse
 esse ensis et corde et sic sic dicitur) et hoc (timente calum. quam per et lapsum.
 certum est mori propria morte vel hoste) id est ab hoste

**Ad mala facta malus socius socium trahit. et sic
 fit malus et nequam qui fuit ante bonus
 Nec mirum. quoniam velocior ad mala pes est
 Quam sit ad illud opus. quod deus optat agi
 Ima petit leuius quam surgat ad ardua pondus
 Quod vix de terra colla bouina trahunt
 Nonne boues qui plaustra trahunt quandoque trahuntur
 Dum tota decliuo tramite mota nitit
 Lum trahit hec sursum quantum valet ille deorsum
 Impedit hec illum retroque sepe cadit
 Nam magis est propum celso de vertice sumptum
 Quam quod ab occidua valle refurgit iter**

Ponit aliam parabola dicens. quod malus socius trahit bonum ad se. et
 fit malus et nequam qui fuerat ante bonus. nec est mirum quod pes hominis
 velocior est ad malum quam ad bonum. et quod ad illud quod deus optat agi.
 Dicit etiam quod pondus graue leuius tendit ad ima quam ad ardua. et etiam bo-
 ues trahentes currum aliquem trahunt. Ideo dicit quod ille qui vult esse bonus
 et iustus non debet sequi malos. Non. (socius malus trahit bonum
 socium ad mala) sicut opera. et fit malus et nequam qui fuit ante bonus. Nec est
 mirum. id est non debes mirari (quoniam pro quod) (pes) sed hominis (est velocior ad
 mala) sicut opera (quod sit ad illud quod deus optat agi). id est desiderat fieri (pon-
 dus petit ima). id est inferiora (leuius quam surgat in ardua. quod) sicut pondus
 (colla bouina trahunt vix de terra. nonne boues qui trahunt plaustra hinc
 sursum quantum valet. illa deorsum. hec) sed rota (impedit illum. quam) pro et
 (cadit sepe retro iter sumptum de vertice celso. non est magis propum.
 quam) supple illud (quod surgit de occidua valle)

Ad uena siluarum si bestia forte caninam

Doctrinale altum

Incidit in turbam nonne peribit ibi
Nonne chilindorum moriuntur moribus illi
Quos via vel casus protrahit inter eos
Quis (nisi sit serpens) serpentibus associatur
Cum grauiter pugnant id quod inheret eis
Marcescunt flores et gramina mortificantur
Que solo tactu fusa venena cremant
Hos inter pueros dubios gens martia ponit
Utrum se geniti sint ita scire volens
Illis namq; solis parciunt (vt dicit) angues
Dum sibi blandicijs oris amicat eos

Ponit aliā parabolā dicens. q si bestia aduena siluaruz eadat inter turbā caninā. nō ne peribit ibi. Sic aliqui reges habent leones et quādo volunt scire utrū homo sit bonus vel malus ponit ipm inter leones et sic talis sit prauus cito est mortuus. si sit bonus ipsi dimittūt eū. Et itā aliqui solent ponere an tales leones pueros eoruz volentes pscrutari an ab ipsis sint geniti. Construe (nonne). i. nunquid (si bestia aduena siluarū) id est aliena (eadat in turbā caninā peribit ibi) id est capiet (non ne illi moriuntur moribus chilindorū) id est illoꝝ serpentum (quos via vel casus protrahit) id est ducit (inter eos) supple chilindros (quis associatur serpentibus nisi sit serpens. cum grauiter pugnant id quod inheret eis) id est adheret serpentibus (marcescunt flores ⁊ gramina mortificantur. que venena cremant solo tactu. gens marina) talis populus (ponit pueros inter hec) s^c venena (volens ita) id est taliter (scire utrū sint geniti se) id est a se (anguis parciunt illis solis) supple legitimis (vt dicitur) dum supple anguis (amicat eos blandicijs oris)

Cum curuare potes vel curuam tendere virgam
Fac vt ad libitū stet tua planta tuum
Cum vetus in magnū fuerit solidata vigorem
Non leuiter flectes imperiale caput
Rursus si tortam patieris surgere primum
Semp vt est primo torta manebit eam
Sic homo dum puer est doceatur iussa tenere
Ne cor assuetis imbuat ille malis
Argillam sigulus quis mutauerit ollam
Sed sicce formam non adhibere potest
Lerninam pellem latrat p tecta catellus
Primitus ad silvas doctus vt ire queat

Donitaliam parabolam dicens. q plantam tuaz curuabis ad plact

Parabolarum Illani

tum dū recens ⁊ adhuc iuuenis sit. qz si velis eam curuare qñ erit robu-
stior ⁊ magna nō posses. **Q**uiam dicit qñ puer est iuuenis debes ip-
u3 bonis moribus assuefacere. Item dicit qñ figulus nō potest facere formas
ollaz dum terra est sicca. sed dum est humida facit volutatem suam.
Item paruus canis latrat p̄ rectam pellem ceruinā coram ipso. vt ques-
at ire doctus ad siluas. **C**onstrue (fac vt tua planta sit ad libitū tuū
dum potes curuare ipam) s^c quia (cum verus fuerit solidata in vigore
magñū. non flectes libenter caput imperie le. Rursus si primum) id est
in principio (patieris surgere totam) id est curuā (semper ea) scz planta
(manebit tota. vt est primo. Sic homo dum puer est doceat tenere ius-
sa) id est p̄cepta (ne ille) s^c puer (imbuat cor malis assuetis) id est cons-
uetudinibz. ⁊ (qñ figulus mutauerit ollam argillam). i. de tali terra
factam sicce) s^c terre (catellus latrat pellem ceruinā p̄ rectū primitus.
vt quæ) id est possit ire (doctus ad siluas) id est ad nemorat

Tres seruos tribus vsqz modis seruire videmus
Non vni domino tres simul immo tribus
Est nam. qui vult vite fidens mercede future
Subiacet imperijs obsequijsqz dei
Hic seruus non est. quoniam qui frena salubris
Iusticie patit̄. liber et altus erit
Est quoqz qui misero subiectus paret homello
Ut quondam primi constituere patres
Non tamen hunc totum sibi subiungat imperiosum
Interior vinctulis non retinetur homo
Tercius est seruus vitio qui semp obedit
Hic penitus seruus viuut vtroqz modo

Ponit aliā parabolā dicens. qz sunt tres serui in isto mundo qui serui-
unt tribus. quoz vnus seruit deo. ⁊ iste non vocat̄ p̄prie seruus. **A**lter
seruit homini. ⁊ iste vocat̄ seruus liber. **A**lter seruit diabolo. ⁊ iste p̄prie
vocat̄ seruus. **E**on. (videmus tres seruos tribz modis seruire. nō) s^c
seruiunt (vni) supple dño (immo tribus. nā) s^c ille (qui est fidens merce-
de dei. hic nō est seruus) s^c qz est liber (qm̄ qui patitur frena iusticie salu-
bris erit liber et altus. quozqz). i. certe (est subiectus qui paret). i. obedit
(misero homello). i. homini (vt primi patres quondā constituere). i. cō-
stituerunt (non subiungat sibi hunc totum imperiosum. homo interior)
id est anima (non retinetur vinctulis (tercius est seruus qui semp obedit
vitio. hic (seru⁹ venit penitus vtroqz modo). i. subijcitur hominibus ⁊
diabolo committendo vitia

Ut ppendiculo paries equet oportet
Nec domus hec ipso deficiente iuat
Quomodo stare potest tūbantis machina muri

Doctrinale altum

Si fundamentum debile fallat opus
A simili. si quis sublimes tendit ad artes
Principio partes corde necesse sciat
Artes post partes veteres didicere poete
Idcirco magnum promerueri decus
Primo dictantes et postea versificantes
Tendentes ferule supposuere manus
Partibus imbutos sapientia duxit athenas
Quadriniūm triuio continuando sibi

Donit aliā parabolā dicens. q̄ si aliquis n̄t̄r̄ facere domum illa domus nō poterit sustentari nisi habeat bonū fundamentū. ⁊ q̄ p̄es sine muri equentur ppendiculo. ne muri titubantes cadant ppter defectum fundamentorū ⁊ opus fallat. id est deficiat Ad ppositū d̄r q̄ si aliq̄s tendat ad artes sublimes. necesse est vt primo sciat principia et p̄es corde tenus. quia qui nescit p̄es inuanū tendit ad artes. Cōstrue (oportet vt paries equetur) id est aptetur (ppendiculo) id est mensure (ne dom⁹ ruat) id est cadat (hoc ipso) scz muro (deficiente. quomō machina muri titubantis) id est tremensis (potest stare. si debile fundamentū opus fallat) id est destruit (A simili. si quis tendit ad sublimes artes) id est ad maiores scientias (necesse) s̄ est (vt sciat primo partes corde). i. cordes tenus (veteres poete didicere) id est didicerunt artes post partes (id est circo) id est ideo (promerueri) id est pmeruerunt (magnum decus) id est honorem (primo dictantes) id est componentes (⁊ postea versificantes manus tendentes supposuere) id est supposuerunt (ferule partibus imbutos sapientia) id est arte (cōtinuando sibi) id est partibus (triuio) id est scientie triuiali. scz grammaticē. logicē. et rhetoricē (quadriniūm) id est geometriam. astrologiam. arismetriā. ⁊ musicam

Illicitos miserande puer compesce furores
Scito q̄ ad mortem commouet hostis eos
Aufert his mentem miserisq; videto dolores
Altera plus istis sunt meditanda tibi
Esto memor q̄ puluis eris et vermibus esca
In gelida putris q̄ iacebis humo
Non erit in mundo qui te velit vltra videre
Cum tua rancidior sit carne rupta caro
Cur proprio caput ense cecas. cur sponte catbenas
Doribus assidue surgentibus obuius obsta
Nec superet. qui te sic superare putat

Parabolaz Eliani

Nec auctor ponit vnā parabolam dicens sic. **O** puer miserande p̄p̄see
 furores illicitos. q̄z diabolus mouet eos. vt ducat te ad mortez. auferens
 do tibi mentē de his que debes cogitare. sc̄z qd fueris qd sis ⁊ quid eris
 et q̄no tu de limo terre es factus. Et memor eris q̄ cras eris puluis et
 cinis. et cum in terra sepultus fueris eris ipsis vermibz putrida esca. Et
 nō erit aliq̄s amicor̄ q̄ te amplius cupiat videre q̄ caro tua erit acidoz
 et magis putrida q̄ caro corrupta. Quare ergo secas capud tuuz p̄prio
 ense. Et quare incurris sponte cathenas ⁊ laquos demonis voluntatē
 eius implendo. Ergo resistere debes temptationibz ⁊ instantibz sugge
 stionibz diaboli. ne ip̄e te vincat in pfundū inferni te pducendo. **Con**
strue (**O** miserande puer). i. o miser homo (cōp̄see). i. rep̄me (illicitos fu
 rores). i. praua opa (scito). i. scire debes (q̄ hostis). i. diabolus (cōmo
 uet). i. excitat (eos) sc̄z furores (ad mortez). i. ad eternā dānatōez. sup̄
 diabolus (auferet). i. auertit (mērez). i. cogitatōem (his). i. ab his q̄ des
 bes cogitare (q̄) p̄ ⁊ (videro). i. cogita (miseros dolores). i. magnas mi
 serias. sc̄z huius mundi (Altera) sp̄^e miseranda (sunt mediranda). i. co
 gitanda (tibi) a te (plus) sc̄z p̄dicis (Esto memor). i. sis recordās (q̄
 eris). i. efficiaris (puluis). i. cinis (et esca). i. cibus (vermibus. quādo ia
 cebis putris). i. putrescens (in gelida humo). i. in frigida terra. ⁊ sp̄^e aliis
 quis homo (non erit in mundo qui velit). i. cupiat (videre te vltra) id ē
 amplius (cum). i. ex quo (caro tua). i. corpus tuum (sit rancidoz). i. feri
 dior (carne rupta) id est corrupta (**E**ur). i. quare (secas). i. occidis (cas
 put tuum). i. animaz tuam (p̄prio ense). i. p̄p̄rijs operibz tuis. ⁊ (cur
 incurris). i. incidis (sponte). i. voluntarie (cathenas). i. laquos (demoni
 nis) id est diaboli. et (cur facis sua iussa). i. suam voluntatem. sup̄ o ho
 mo tu (obuius). i. resistens (obsta). i. resiste (motibus surgentibus) id ē
 suggestionibus instantibus (assidue). i. continue (ne) pro vt nō. vt sup̄
 diabolus non (superet te). i. deuineat te sibi p̄sentiendo (qui) sc̄z diabo
 lus (putat) id est estimat (sic superare te). i. deuincere te.

Heu quid homo tantum querit qui transit vt vmbra
Qui nunc stare putat: nunc cadit ima petens
Quid certum manet huic. nisi mors ⁊ mortis hūmago
Hunc semper sequitur. hunc tenet: huncq̄ trahit
Heu cur gaudet homo. cur ille superbit. et ad quid
Eur ducit statum. qui cinis est et erit
Eur cupit et metit. et cur sibi subdere temptat
Omnia cur semper viuere posse putat
Non sic non. quoniam perit illa putatio vana
Ros cadit. et vite rursus ad ima ruit
Sic stat homo vel dic quo factocetera constant
Quid plus sunt. vana. singula queq̄ nihil.

Doctrinale altum

Nec dicit. quid homo tñ querit cumulare diuitias. qz qñ credit fir-
miter stare tunc transit vt vmbra. z ad ima cadit. Et nihil homini ma-
net certum nisi mors et hymago mortis. quia semp sequitur hominem
semp trahit atqz semp tener. Ne cur homo gaudet siue superbit. z ad
quid Cur etiam ipse homo magnū ducit statum siue pompā qui cinis ē
et erit. Et cur cupit sibi omnia subdere putādo se semper viuere posse
Sed non est sic. qm̄ illa putatio vana perit et deficit atqz cadit sicut ros
et ruit in nihilum. z memoria eius perit de terra acsi nunqz fuisset super
terram Quid amplius. omnia que possit homo in hoc mundo consequi
vana sunt z transitoria. nec in ipsis aliquid firmitatis esse cōstat. Et id
homo debet illa cupere que sunt vera et eterna bona non transitoria si-
ue caduca operando virtuose et se exercendo in reb⁹ pijs. z vt ipsis me-
diantib⁹ possit consequi regnum celoz. quod nobis concedere dignetur
qui regnat trinus et vnus in secula seculoz **A D E H**

Construe (Deu quid). i. ad quid (homo querit). i. cumulat (caneū)
s^c diuitiaz (qui) scz homo (transit). i. perit (vt vmbra) id est ad nihilū
(qui) scz homo (putat nunc stare) s^c firmiter. z ipse (cadit nunc perens
ima). i. infimū statum (Quid certuz manet huic) scz homini (nisi mors
et hymago mortis) qz mors (semp sequitur hunc. semp trahit hunc. ac
qz semp tener hunc) scz hoīem (Deu cur homo gaudet. cur ille supbit)
id est exaltat se (et ad quid) s^c superbit. et (cur ducit statum). i. pompaz
(qui est cinis et erit) cinis (Cur cupit) i. quare auarus est (z merit) id ē
cumulat (z cur temprat subdere sibi omnia. cur semp putat). i. estimat
se (posse viuere) in hoc mūdo (Non sic nō sic) s^c erit (quonia illa vana
putatio perit vt ros) a facie solis (et ruit). i. cadit (rursus). i. iteruz (ad
ima vite). i. ad terminū vite (Sic homo stat) scz in hoc mundo (vel dic
quo facto). i. qua pditione (cetera) s^c opera hoīs (constāt). i. reputātur
(quid plus sunt) nisi (singula vana) sunt. et (queqz). i. quecunqz facta
hominis s^c sunt (nihil) id est ad nihilum reputantur.

Doctrinale altum parabolaz Alani cum glosa finit feliciter
Impressum Colonie per Henricum Quentell

Bibl. Jag.

UNIVERSITÄT
KRACOVIA
CRACOVIA

